

Jezu Nazaretinu ɔ

Lěngbóví Mawu tɔn ɔ

Hlandɔlf Dunn

Biblu WayWema ɔɛtɔn

Togan sin gbediqe

Biblu Way Wema ɔɛtɔn tɔn ɔ, sinsenzɔ Biblu tɔn e ma nɔ ba lè ǎ é ɔɛ wɛ. Nũ taji e jí é nɔ sɔ ayi ɔɔ é wɛ nyí ten entɛnɛti tɔn le kpo wema e ɔɔ alokan jí le é kpo e ɔɔ Azɔ́ɔsa Nũnywɛ Biblu Tɔn Ɖò Togudo É. Nũ e gbé nya wɛ IBKI ɔɛ é wɛ nyí ɔɔ meɔɔbũ e jló na kplɔn nũ dó Mawu kpo jló Tɔn kpo wu é ni mɔ nũkplɔnme Biblu tɔn le. Azɔ́mevi le ɔɔ na yi Institut ɔ bo na mɔ wema alo diplôme ƉO ƉO. È sixu kplɔn nũkplɔnme ene le ɔɔ Entɛnɛti jí aló ɔɔ azɔ́ɔsa le me, gbɔn Zoom jí, yí ye dó alokan le jí, sɛ ye dó e-mail jí, zín ye, aló me ɔɔkpo ɔɔkpo, gbɛta le, aló sinsen le sixu zán ye ɔɔ wɛndagbejjlazɔ yetɔn me. IBKI nyí tutoblonunu e è yí gbè na é ɔɛ ǎ.

Mí dó wusyen lanme nú we ɔɔ a ni kplɔn Biblu towe bo na dó tuɔn lee nũ e è ɔɔ ɔɔ nũkplɔnklɔn ene le me é aló ee è mɔ ɔɔ fí ɔɛvo le é sɔɔbe gbɔn é. "Commentaires" e è nɔ xlɛ ɔɔ nukplɔnme Institut International de la Connaissance Biblique (IBKI) me le ɔ, linlin me e wlan le alo me e xò ye kplé le é tɔn wɛ. Hwehwe ɔ, linlin le nɔ mɔ tenme ɔɔ nũkplɔnklɔn e è nɔ sè le é, video le kpo wema le kpo me, gó nú tinme Biblu tɔn le me; bɔ, ɔɔ nũkplɔnme wenjlatɔ le, sinsenzɔwatɔ le, pastɔ le, vɔsanúxlémawutɔ le kpo kplɔnyiji-alavɔví le kpo tɔn me.

A ɔɔ na nɔ gbéjé xó e me ene le ɔɔ le é, linlin yetɔn le kpo nũkplɔnme yetɔn le kpo bí kplɔn hwebĩnu ɔɔ azɔ́towe wɛ é nyí ɔɔ a ni ba jló Mawu tɔn, tuɔn bo wà.

Bo na dó tuɔn ɔɔ nũkplɔnme ɔɔbũ nyí nugbò à jí hũn, xà liledógbɛɔvome Biblu tɔn vovo le, bo ba dò nú xókwintintɔ Biblu tɔn le kpo xókwintinwema Biblu tɔn le kpo bá dó tuɔn tinme xókwín aló nukɛɔbe e a ma tuɔn ǎ le é tɔn. Nɔ ɔɔ hwiqéé dó tinme xógbɛtintɔnwema le tɔn ɔɔbũ wu, ɔɔ xógbɛtintɔnwema le nɔ na tinme xókwín le kpo xógbɛtintɔn le kpo tɔn sín gbè dòdó ɔ me kaka je lee è nɔ zán ye gbɔn ɔɔn é jí.

Tinme xókwín le kpo xóɔbe le kpo tɔn nɔ huzu ɔɔ hwenu e ɔɔ yiyi wɛ é. Gó na ɔ, è sixu lile xókwín Glekigbe tɔn gègè dó xókwín ɔɔkpo me, bɔ ene sixu hen tinme dódó ɔ gblé.

A ni jó Mawu dó bonu é ni xlé ali we ɔɔ Xó Mímé Tɔn Biblu ɔ kplɔnklɔn me.

IBKI nɔ na gbè bɔ è nɔ yí nũkplɔnme yetɔn le bí mlémlé bo nɔ lé ɔɔ ye tɔn nú nũ e ma nyí ajɔ́wiwa tɔn ǎ le é. Mi ma ɔɔ xesi bo má wema le aló nũkplɔnklɔn le ó, amɔ, mi ma sà, ɔɔy ye, aló yí akwe ó.

Randolfu Dunn, Gǎn

Kàn nũ byɔ mí:info.IBKI.glensigbe@gmail.com

Entɛnɛti tɔn:IBKI-Glensigbe.html

Jezu Nazalɛtinu ɔ

“Gbetɔ e gosin Mawu gɔn ɛ we”

Nũdɔdɔ'ayĩ le kpo Kúnnuɔɔtɔ Nukúnme Tɔn le kpo

Nũkplɔnkplɔn 1gɔ ɔ

Nũdɔdɔ'ayĩ Alexwé Xóxó ɔ tɔn kandé ko (60) jɛji we tĩn dó Jezu wu bɔ ye bĩ jɛnu. Nũdɔdɔ'ayĩ enɛ le ɔ ɔ xó dó Alexwé Xóxó ɔ sín hwenu bĩ jí, bésín Bĩbǎme jí kaka jɛ Malacii jí. Nũ e wu nũ enɛ le ko-atɔɔn na jɛ ɛ hugǎn 1 dɔ livi afatɔn ɔkpo me.

Nũdɔdɔ'ayĩ gègè tĩn bo kúnkplá Jezu dɔ Alenuwema Xóxó ɔ me có, ete ka nyí nũ e sixu jɛ bɔ è na ɔ nũdɔdɔ'ayĩ 25 kpowun dó me e è na jì dɔ xwè mɔkpan gudo ɛ dé wu, bɔ nũdɔdɔ'ayĩ enɛ le na jɛnu ɛ?

Dotóo Hawley O. Taylor ko na xósin elb: “Dò nũ e è ɔ dɔ'ayĩ dó Mesiya Izlayeli tɔn e na wá ɛ n enɛ le wu ɔ, enyi ali e nu nũ le na yì ganji dè ɛ tle dɔ ye ɔkpo ɔkpo me ɔ, enɛ we nyí ɔ p (probabilité) sɔgbe xá n dɔ ninɔme le bĩ me ɔ, enɛ ɔ, nũ e jɛ ɛ bĩ we na nyí $p1/n^2$. Enɛ wu ɔ, enyi è kpɔn nũdɔdɔ'ayĩ enɛ le e kúnkplá Klisu le ɛ bĩ ɔ, ali ɔkpo géé we na tĩn bɔ ye na jɛnu, dɔ dɔ ninɔme dé le me ɔ, ɛ sixu jɛ tawun ɔ nũ e jɛ le ɛ bĩ ni jɛ ǎ. tɔ gbetɔ tɔn mevo).*pné* sɔgbe xá (1/5) alɔ ali ɔkpo dɔ livi afatɔn me enyi n sɔgbe xá 25. (Modern Science and Christian Faith, wexwe 178) Enyi è na bo tle dè nũdɔdɔ'ayĩ e kúnkplá jiji dɔvĩ tɔn ɛ sín me ɔ, kén ɔ kpó dɔ ɔxó we dɔ sunví le sín kén me. ɛ kló dín bɔ è na lin ɔ nũ enɛ jɛ dɔ manywe me! Nũdɔdɔ'ayĩ 25 e kúnkplá Klisu kpo jijenu yetɔn kpo ɛ, dɔ Nũnywe Xwitixwiti Égbé Tɔn kpo Nùdidi Klisanwun Tɔn kpo me, wexwe 179-183. ɛ dɔ wen ɔ nũdɔdɔ'ayĩ dèdèe jɛnu le ɛ nɔ xlé ɔ nũdɔdɔ'ayĩ ɔ sɔgbe.

Moyízisén lée kpódó gbeyíḡ Mawu tɔn lée kpán ná bló bɔ Jezu wá.
Alenuwema Xóxó ɔ wlan nǔḡḡḡ'ayí ɔ dó wema me bɔ me e wlan Alenuwema
Yɔyɔ ɔ lɛ é xlé lee ye jenu gbɔn é céḡécéḡé. Kúnnuḡenú e xlé ḡḡ Jezu nyí me e
é ḡḡ é nyí é ḡokpó géé we nyí éné, Mawu e ḡḡ Jezu Nazalétinu ɔ sín akpajlé me
é.

Jezu

"Tó e sé mì dó ɔ ḡesu ko ḡekúnnu nú mì: mi se gbe tɔn kpón
ǎ, mi mɔ ḡiḡe tɔn kpón ǎ, xó tɔn ka nɔ ayi mitɔn me kpón ǎ,
ḡó mi ḡi nǔ nú me e é sé dó é ǎ. 5:37-39 me).

Mesédó Piyée .

Klisanwun lɛ nɔ dó nyikɔ Klisu tɔn ḡó Klisu we nyí Aklunɔ yetɔn, Mesi
yetɔn, Alixlémetɔ yetɔn, Mehwlɛngantɔ yetɔn, Mehwlɛngantɔ yetɔn,
Kpóndéwú yetɔn, Vɔsanúxwlemawutɔ Ɔaxó ɔ, Nukúndiḡo yetɔn,
Vɔśánú-xwlemawutɔ yetɔn lɛ kpo nǔ gèḡḡ ḡevo lɛ kpo. Nǔ e jí nǔḡiḡi
mítɔn jinɔn é we nyí nǔgbó e Piyée yí gbè ná é - "Hwi we nyí Klísu,
Mawu gbɛḡe ɔ sín Vĩ" (Matie 16:16). Jezu nyí nǔgbɔ bɔ Biblu nyí
nǔgbɔ. Nǔ e è ḡó na tuùn dó Jezu wu lɛ é bí we ḡò Biblu me. Gbetɔ sín
tan bí we lɛlɛ dó É. Jezu we nyí me taji e ḡò dram gbetɔ tɔn me é. É
kpaca me ḡḡ è má tan gbè ɔ tɔn ḡó hwenu wè jí ǎ: cobɔ Klisu wá (J.H.)
kpo Klisu gudo (J.H.) kpo.

Mesédó Jaan

"Ɖò bíbème ɔ, Xó ɔ ko tiîn, bɔ Xó ɔ ḡò Mawu ḡón, bɔ Xó ɔ nyí
Mawu. É ḡò Mawu kpá ḡò bíbème, é we gbɔn jí bo ḡó nǔ lɛ
bí, éye mevo ǎ. É wá bó ná ḡe kúnnu nú wèziza éné ɔ, bónú
gbetɔ lée bí ná ḡi nǔ gbɔn jí tɔn.

gbetó ɔo gbe ́ me wá we. É ko ɔo gbe ́ me, bo Mawu ɔo gbe ́ gbɔn jĩ tɔn có, gbe ́ tunwun i ă. É wá to é ɔésúnɔ tɔn me, me tɔn léé ka yí i ă. É ɔo mɔ́ có, me e yí i léé bĩ, me e ɔi nũ n'i léé ́; é ná .jɔ́jɔ́ bo na huzu Mawu ví - ví e è ma jì ɔò kúnkan gbetó tɔn me ă, abĩ è ma jì ɔò asú tɔn sín jlǒ me ă le é, loɔ, Mawu we jì ye” (Jaan 1:1-13).

“Xó ́ wá huzu gbetó, bó nɔ mĩ me, bo mĩ mɔ susu tɔn, susu Ví ɔokpó géé e gosín T́ ́ gón é tɔn, bo fénú kpódó nǔgbó kpó gó ayi tɔn me” (Jaan 1:14).

Jaan Baptemublonumetó

“É [Jaan] súxó bo ɔo: ‘Me e xó un ɔo ɔo me e ɔò gudo ce jăwe ɔ hugăn m̀, ɔó é ko tĩn je nukɔn nú m̀’ é ne. Fénú tɔn e góngón é ́, mĩ bĩ we mɔ nyɔ́ná ɔe je ɔe gúdo, ɔó Mɔyízi jí we Mawu ná fénú kpódó nǔgbó kpán gbɔn Jezu Klísu jí, bo meɔé mɔ Mawu kpán ă;

“Jezu kpón séxwé, bó xo ɔe T́, hwenu ́ su, ś Ví towe s̀, bónú Ví towe ná ś we su, ɔó a ná e ace dó gbetó léé bĩ jí, bónú é ná ná gbe mavɔmavɔ me e a ś dó así n'i léé bĩ. un ɔo azɔ́ e a ś dó así nú m̀ ɔo má wa ́ fó we.

Pilátu, Tokpɔngán Hɔma Tɔn

“Hwenénu ́, Pilátu lé ɔo bý ɔn ́ me, bó ylɔ Jezu, bó kanbý e ɔo: ‘Hwi we nyí Jwifu léé sín axósú ́ a? Jezu kanbyɔ ɔo: ‘Hwiɔesunɔ sín linlin we à, abĩ me ɔevo le we ɔo xó nú we dó wũ ce?’” “Jwifu we un nyí à? Pilátu yí gbe n'i. ‘Togun towe kpódó vɔ́sánú-xwlémawutógán towe léé kpó we jó we nú m̀. Ete a ka wà?’ Jezu ɔo: ‘Axɔsuɔuɔu ce nyí gbeme fí tɔn ă. Ényí mɔ́ we ́, mesentó ce léé ná fun ahwan bó ná .

mi glón ali nú Jwifu léé nú má wlí mì ó. Amǎ ðìn ɔ, fí ðevo we axɔsuɔɔɔ ce gosin.' 'Hũn, axɔsu we a nyí!' Pilátu ɔɔ mǎ. Jezu ka yí gbe n'i ɔɔ: 'Axɔsú we un nyí ɔ, nǔgbó we a ɔɔ. nǔgbó ɔ, éné ɔ wú we è jì mì, bó wá gbe ɔ me, bó ná ðe kúnnu nú nǔgbó ɔ. Me e ðò nǔgbo ɔ sín akpáxwé lé é bí we nɔ ðótó mì.' 'Ete ka nyí nǔgbo ɔ?'" "Pilatu kanbyɔ" (Jaan 18:33-38).

Jwifu le

Ée Pilátu se mǎ ɔ, xesi lé je jǐ tɔn, bo é lé kɔ byɔ hɔn ɔ me, bó ɔɔ: 'Fíté a gosín? é kanbyɔ Jezu, amǎ, Jezu kenu d'ewu ǎ: 'A gbé ɔɔ emi kún na ɔɔ xó xá mì ó à?' Pilatu ɔɔ: 'A tuùn ɔɔ un ðó hlɔnhlɔn bo na ðè we sín kannumɔgbenu alǎ bo na xwè we ðó atín wu à cé?' Jezu ka yí gbe n'i ɔɔ: 'Ényí Mawu ma ná we ǎ ɔ, a ðó ace ðěbǔ ðó wǔ ce ǎ.'

Axɔsuɔɔwatɔ Etiopíi tɔn ɔ

"É ka yí gbe ɔɔ: 'Un ði nǔ ɔɔ Jezu Klísu we nyí Mawu ví ɔ'" (Mesédó 8:37).

Nùqé kpinkpɔn

Akpáxwé ene lé kpo gègè ðevo lé kpo xlé céðcéðé ɔɔ Jezu:

- a) Mawu e jí è dá nǔ bí gbɔn é we .
- b) é sɔ éðéé hwe bo wá ayikúngban jí ðò gbetɔ sín ninɔme me .
- c) huzu vǎsánú maðóblǎ e è nɔ sá nú hwehuhu é.

"Nǔ éné léé bí we nyí ɔɔ me e yí i léé, me e ði nǔ n'i léé ɔ, **é ná ace** .bo na huzu Mawu ví .
- ví e è ma jí ðo kúnkan gbetɔ tɔn me ǎ, abí gbetɔ sín jlǎ me ǎ, lo ɔ, Mawu we jí ví léé" (Jaan 1:12-13).

Nùkanbyɔ le

1. Nǔɔɔ'ayí e ðò jije we ðò xwè klewun ðé me ðò me ðokpo jí gbɔn gbeyiɔɔ vovo gègè gblame ðò xwè kanweko mɔkpan ðíe é we nyí:
ðé. ____ Nǔ e è ma sixú lin ǎ é

b. ___ Nũ e è ma sixu qeji dó wutu tɔn ă é

c. ___ É nɔ xlé ɖɔ nũɖɔɖ'ayĩ ɔ sɔɖbe .

2. Kúnnuɖetɔ e mɔ nũ je nũ e je ɖò Alexwíí Yɔyɔ ɔ me le é ɖó nũ kpɛɖé bo na ɖɔ dó Jezu e nyí Mawu Vĩ é wu.

T. F.

3. Piyée keɖe we yí gbè ɖò agbawungba ɖɔ Jezu nyí Vĩ Mawu Tɔn.

T. F.

4. Etɛwu Mawu ka na ace le bĩ Jezu?

ɖé. ___ Bo na dó bló hwejjɔ le bĩ .

b. ___ Na gbɛ mavɔ mavɔ me e nɔ nyi gbe tɔn le .

c. ___ Mi jó ε dó nú é ni nɔ gbɛ hwehuhu ma ɖó .

5. Xó e è ɖɔ dó Jezu wu le é ɖěte ka sɔɖbe?

ɖé. ___ Jezu, Mawu, Vĩ ɔ we bló nũ le bĩ .

b. ___ Jezu sɔ éɖée hwe bo wá ayikúngban jí gbɛtɔ ɖɔhun .

c. ___ Jezu huzu vɔsisa maɖóblɔ ɔ dó hwehuhu tame .

d. ___ Nũ e ɖò aga le é bĩ .

e. ___ a kpo c kpo

Núkpɔ̀nkpɔ̀n 2gɔ ɔ

Nũ E Wema Wlantɔ Gbè ɔ Tɔn Le ɖɔ Dó Jezu Wu É

Nũ e Biblu ɖɔ le é nyí kúnnuɖenú ɖɔ Jezu nyí gbɛtɔ jɔ gbɛtɔ có, kúnnuɖenú gègè lé tĩn ɖò Biblu gudo bo xlé ɖɔ Jezu nyí gbɛtɔ hwexónu tɔn ɖé, lee Biblu xlé ε gbɔn é. Nũ e hwenuxó-wlantɔ hwexónu tɔn e ma nyí Klisanwun ă le é ɖé le wlan ɖò kóxota le é nɔ w'azɔ ɖó kpɔ dó xó e Biblu ɖɔ dó Jezu wu le é jí:

Matie ɖɔ “Yě ká ε nyi aklúzu jí ... bó jínjɔn ayĩ, bó ɖo có ε we ... sín gan ayizén me káká yi gan atɔn me, bɔ ablu dó to ɔ bĩ me” (Matie 27:35-36; 45-46). Maki ɖɔ xó ɔ gbɔn mɔ “Gǎn ayizén me zǎnzǎn tɛen ɔ, ablu dó tò ɔ bĩ me kaka je gan atɔngó ɔ me” (Maki 15:33).

Talu

Thallus, hwenuxó-wlantɔ e è jì ɖò Samalíí é ɖé we bo nɔ Hlɔma bo lé w'azɔ ɖò xwè 52 H.M.

hwenuxówlantǎ xwè kanweko wegɔ ɔ tɔn sín vivɔnu.¹"Thallus, ɔ wema tɔn atɔngɔ ɔ me ɔ, tinme ablu ene ɔ ɔi hwesivɔ sin ɔiɔi ɔɔhun." Africanus ɔɔ nǔ e é gbé nú gbediɔ ɔ é, bo ɔɔ ɔɔ hwe kún sixu xò zle ɔò sunví e ɔò jí é hwenu ó, lee é nyí gbɔn hwenu e Jezu kú ɔò Dindinwayixwe hwenu é. Hlɔnhlɔn e ɔò xó e è ɔɔ dó Talu wu é me é we nyí ɔɔ è ko tuùn ninɔme e me Jezu kú ɔè é, bo lé ɔɔ xó d'ejí ɔò Toxo Axɔsuɔuto ɔ tɔn me sín xwè kanweko nukɔntɔn ɔ tentin. È ɔò na ko tuùn nǔ e wu è xwè Jezu dó atín wu é ganji ɔò hwenenu, kaka bɔ nǔmaɔitǎ Talusi ɔɔhun le lin ɔɔ é ɔò dandan ɔɔ è ni tinme xó e kúnkplá ablu é ɔɔ é nyí nǔ jɔwamɔ tɔn ɔé. ... É kpaca me ɔɔ, gǎn e Thallus dó le é huzu kúnnuɔenú tan tɔn taji nú Jezu kpodo ganjewu tan Mark tɔn e ɔɔ xó dó ablu me ɔò kú tɔn hwenu é kpo wu."²

Mala Báa-Selapíɔn

"Alɔnuwema ɔé ɔò nǔ e è hen ɔ'ayí ɔò Grande-Bretagne é me bo hen nǔ e è wlan dó wema e Silíinu e nɔ nyí Mara Bar-Serapion é sédó ví sunnu tɔn é me é ɔ'ayí. Adɔ kpo jemɛji kpo wá je ye jí, bo na dó ɔɔn tó nú ye ɔò nǔnyanyawiwa yetɔn wu. Lè te Samos sín sunnu le ka mɔ ɔò zo e è dó Pythagore é me? ɔò táan klewun ɔé me ɔ, kó gú ayikúngban yetɔn jí. Lè te Jwifu le ka mɔ hwenu e ye hu axɔsu yetɔn é? Ene gudo tlolo jen è ɔè axɔsuɔuto yetɔn síin. Mawu ba hlɔn nǔnywétǎ atɔn éné léé ɔò hwejjjɔ jí: xove hu Ateninu léé; xu léé gba Samíinu léé; Jwifu e è hen gblé, bó nya sín to yétɔn me léé ɔ, yé gba kpé bí mlémlé. ... Axɔsu nǔnywétǎ ɔ ka lé kú nú ɔagbe ä; é nɔ gbɛ ɔò nùkplónme e é ná me é me".³

Kɔneyi Tacitu

Hwenuxó-wlantǎ Hlɔma tɔn e nɔ gbɛ sín xwè 50 je 100 mɔ me é wlan nǔ dó myɔ e Nero dó é wu. "Ene wu ɔ, bo na dó ɔè xó ɔ síin ɔ, Nero hen hwe ɔ syensyen bo dóya nú gbɛta e è gbé wǎn na ɔò nǔ gblégblé yetɔn le wu é ɔé, bɔ è nɔ yɔ ye ɔɔ Klisanwun le .

togun ɔ. Christus, me e me nyikɔ ɔ gosin ɔ, e mɔ wuve ɖaxo ɖo Tiberius sin acekpikpa hwenu ɖo togan mitɔn ɖokpo sin alɔ me, Pontius Pilatus".⁴

Pliniwusi Sekɔndu

Tokpɔngán Hlɔma tɔn ɖé ɖò xwè 112 AD me ɔ wlan nú Axɔsu Trajan ɖɔ "Ye nɔ ɖó aca bo nɔ kplé ɖò azǎn ɖé jí cobɔ weziza nɔ hun, hwenu e ye nɔ ji han nú Klisu ɖi Mawu bo nɔ xwlé yedéé ɖɔ emi kún na wà nǔ nyanya ɖebǔ ó ... ene gudo ɔ, é nyí aca yetɔn ɖɔ emi na klán, bo na lé ɖu nǔ ɖagbe ɖé".⁵

Sewɔni

Nǔwlantɔ e nɔ wlan nǔ dó hwenuxó me é ɖé kpo me e nɔ w'azɔ ɖò hɔnme ɖò Axɔsuxɔsa ɔ hwenu ɖò Hadrien sín acekpikpa hwenu é kpo wlan nǔ dó wema Claudius tɔn me ɖò xwè 120 H.M. "Ee Jwifu le ɖo hwinyan hwinyan we hwebinu ɖo Chrestus sin linlin me ɔ, e (Claudius) nya ye sin Hlɔma."⁶Edward C. Wharton ka ɖɔ "Nǔ e wu xógbe ene gbakpé é we nyí ɖɔ Luki, xwè kandé ɖíe ɔ, wlan nǔ ɖokpo ɔ dó nǔ e wu mesédó Pɔlu je kpɔ xá asú kpo así kpo Jwifu Klisanwun ɖé bɔ è nɔ ylɔ ye ɖɔ Akilasi kpo Plisilu kpo é jí (Mesédó 18:1-2). wemaxɔme."⁷

Flavi Jozefu

Jozèphe ɖó nǔ e dɔn me é ɖé. "Hwe éné ɔ nu ɔ, Jezu fɔn, nǔnywétɔ ɖé, nú mǐ ná ylɔ e ɖɔ gbetɔ nǔgbó ɔ, é nɔ wa nǔjìwǔ lée, bó nɔ kplɔn nǔ me e nɔ yí nǔgbó ɔ kpódó xomehunhun kpó lée. É ɖu ɖo Jwifu gègè jí, bó lé ɖu ɖo Gléšinu gègè jí. Nya éné ɔ we nyí Mesiya ɔ. cese, ɖó é lé wá tɔn dó ye jí ɖò azǎn atɔngɔ ɔ gbè, lee gbeyidɔ le ko ɖɔ ɖ'ayí gbɔn é, bo lé ɖɔ nǔjìwǔ gègè ɖevo le dó wǔ tɔn, bɔ dìn tle ɔ, akɔta Klisanwun le tɔn e è sun nyí i gbɔn mǔ é ko kú ǎ."⁸

Xó e F. F. Bruce ɔ́ bɔ é bɔ d'ewu é xò nǔ ene kplé céǎcéǎ. "Nǔ ɔ́ewo ɔ́ebǔ e è sixu lin dó kúnnuɔ́enú e Jwifu le kpo me e ma nyí Jwifu ǎ le é kpo na é wu é... é hwe bǐ ɔ́, é nɔ́ xlé ɔ́, nú me ɔ́ǎǎ gbé kúnnuɔ́enú Klisanwun le tɔ́n le é ɔ́, jijo Jezu ɔ́esu tɔ́n we. Nǔwlantǔ ɔ́é le sixu xò nǔ kpón dó 'Klisu-xexó' ɔ́é jí, amǔ, ye nɔ́ wà mǔǎ. é nyí nǔjɔ́nǔ [rd e nɔ́ tɔ́n ɔ́ò éǎé me é] nú hwenuxó-wlantǔ e ma nɔ́ ɔ́é meǎé ɔ́ó vo ɔ́ò meǎé me ǎ é ɔ́é, lee é nyí gbɔ́n nú hwenuxó-wlantǔ Julius Caesar é ɔ́ɔ́hun É nyí hwenuxó-wlantǔ le we nɔ́ fúnfún nǔkplɔ́nme 'Klisu-xexó' tɔ́n le kpé ǎ."9

Nùkanbyo le

1. Tan e Matie ɔ́ dó Jezu e è xwè dó atín jí é wu é xlé ɔ́
Thallus ɔ́ xó dó Julius Africinus jí.
T. F.
2. Hwenuxó-wlantǔ Hlɔ́ma tɔ́n e nɔ́ nyí Corneille Tacite é
wlan ɔ́ Klisu "jiya syensyen."
T. F.
3. Nǔwlantǔ e ma nyí Klisanwun ǎ le é na kúnnuɔ́enú e ɔ́ò Biblu ɔ́ gudo le é
bo nɔ́ gudo nú tan Biblu tɔ́n e ɔ́ ɔ́ nya e ɔ́ò hlɔ́nhlɔ́n e ma ko tɔ́n kpón ǎ
é ɔ́é nɔ́ Galilée/Judée é.
T. F.
4. Hlɔ́manu ɔ́é ɔ́ò hwenuxó-wlantǔ Jwifu le keǎe me bo nɔ́ gudo nú tan Biblu tɔ́n e
ɔ́ ɔ́ Pɔ́nsu Pilatu we xwè Jezu dó atín jí é ǎ.
T. F.
5. Jozefu ɔ́'ayi wu ɔ́ò nǔwlanwlan tɔ́n le me ɔ́ Pilatu ɔ́ó hwe ɔ́ é
ni xwè Jezu dó atín wu, bɔ́ Jezu tɔ́n dó ahwanvu tɔ́n le jí ɔ́ò azǎn
atɔ́n gudo, .
T. F.

1. F. F. Buce, Wema Alenuwema Yɔ́yɔ́ ɔ́ Tɔ́n le, Eerdmens, wex. 113.

2. Edward C. Wharton, Klisanwun-nyinyi: Tan e ɔ́ò wen é ɔ́é Howard .

wex. 7.

3. Musée britannique Syriac Mss., F. F. Bruce, Jezu kpo Klisanwun le kpo sín
dodónu ɔ́ò Alenuwema Yɔ́yɔ́ ɔ́ gudo, wex. 31.

4. Tan le kpo Tan le kpo, 15:44. ɔ́ò Wema ɔ́axó Britannica tɔ́n le
me, Vol. 15, wex. 168.

5. Wema Ie, 10:96.

6. Klodiwusi sín gbezán, 25:4.

7. Edward C. Wharton, Klisanwun-nyijetó Ie: Tan e dòn wèn é dé, Howard .
wex. 11.

8. Nũ xóxó Ie, 18,3. 3.

9. F. F. Bruce, Alenuwema Yɔɔɔ sín wema Ie. P. 119. Edward C. Wharton wé dɔ dɔ dó nũ e xó mĩ dɔ dɔ aga Ie é bĩ jí dɔ wema tɔn Klisanwun-nyijetó Ie: Tan Kplékplé dé mɛ .

Nũkplɛnkplɛn 3gɔɔ

Gbè Jezu Tɔn Nukɔntɔn

Mawu gbɔn gbeyídɔ Ezayíi jí dɔ: "Aklúnɔ dɛsú ná ná wuntun dé mi: dɔɔvĩ ɔ ná mɔ xo, bó ná ji vĩ súnnu dɔkpó, bó ná sun nyĩ i dɔ Emanuwéli" (Ezayíi 7:14).

Ene gudo ɔ, Mawu sé wensagun Gabliyeli dó Nazaleti toxo dé mɛ dɔ Galilée gbéjĩ, bo yì dɔɔvĩ e dɔ alɔji bo na da Jozefu bo gosin kúnkan Davidi tɔn mɛ é dé gón. Dɔɔvĩ ɔ nɔ nyĩ Mali. Wensagun ɔ yi gɔn tɔn bó dɔ n'i dɔ: "Un kú dó we, hwi mɛ e è sɔ fénú dɔxó dó bló ná é! Aklúnɔ dɔ kpó xá we (Luki 1:26-28).

Nɔ tɔn Mali ɔ, Jozéfu sín akpá wɛ é ko da, cóbó mɔ xo dɔ Yesinsen sín hlɔnhlɔn jí cóbónú yě ná dɔ kpó. Dó asú tɔn Jozefu nyĩ nũjɔjɔwató dé bo ma jɔ na dè winnya tɔn xlé dɔ agbawungba ă wutu ɔ, é lin dɔ emi na gbé ε dó nũglɔ. Ée é lin tame dó nũ éné léé wú ɔ, wensagun Aklúnɔ tɔn dɔkpó wá tɔn dó dlɔ mɛ, bó dɔ n'i dɔ: "Jozéfu Davidi ví, ma dɔ xesi bó ná da Mali ó, dɔ xo e é mɔ ɔ, Yesinsen sín hlɔnhlɔn wɛ é ná ji.

Nũ éné léé bĩ jɛ, bónú xó e Mawu Mavɔmavɔ dɔ gbɔn gbeyídɔ tɔn jí ɔ ná dó jɛ;

è nǎ yǎ ví ʒ ɔ́ ɔ́ Emanuwéli” - tǐnme tǎn we nyí ɔ́: Mawu ɔ́ mí gón (Matie 1:23).

Jiji

Hwenu ʒ, Dadá Hlǎma tǎn Ogúsi ɔ́ gbeta tǎn ɔ́ è ní sǎ me e ɔ́ Hlǎma sín ace me léé bí sín kén. (Hwenu e Kiliniwúsi ɔ́ tokpɔngán nyí we ɔ́ Silli ʒ, azɔn nukɔntɔn e è xa me léé né.) Bɔ me ɔ́kpó ɔ́kpó yi to é ɔ́súnɔ tǎn me, bó ná wǎn nyíɔ. Éné ʒ wú ʒ, Jozéfu lɔmɔ́ gosín toxo Nazaléti tǎn e ɔ́ Galilée ʒ me, bó yi Judée yíkúngban jí, ɔ́ Beteleyemu, Davídi sín toxo me, ɔ́ é gosín kúnkan Davídi tǎn me. É yi fíné, bó ná yi nyíɔ dó wema me, é kpódó asi tǎn Mali e ɔ́ ví ji we é kpó. Hwenu e yě ɔ́ fíné ʒ, ví jizán hwenu wá su, bɔ é ji nukɔngbévi tǎn súnnu ɔ́kpó. É blá e dó avo me, bó sǎ e ɔ́ nǔ e me kanlin léé nǔ ɔ́ nǔ ɔ́ é me, ɔ́ tenme ɔ́bǔ ɔ́ yě me ɔ́ jonɔyiten ʒ ǎ (Luki 2:1-7).

Hɔn yì Ejipu

Ée è jì Jezu ɔ́ Beteleyemu ɔ́ Judée gbé jí, ɔ́ axósú Elódu hwenu ʒ, Magi [nǔnywétó NKJV] gosín zǎnzǎnhwe jí wá Jeluzalému, bó kanbyɔ ɔ́: ‘Fíté Jwifu léé sín axósú e è jì ʒ ka ɔ́? Mí mɔ sunví tǎn ɔ́ zǎnzǎnhweji, bo wá sèn e gbé.’ Ée axósú Elódu se xó éné ʒ, ayi tǎn gbadó, é kpódó Jeluzalémunu léé bí kpó (Matie 2.1-3).

Ée Mawu xo dlǎ yě ɔ́ yě ní ma lé kɔ yi Elódu gón ó ʒ, yě wlí ali ɔ́vo yi to yětǎn me. Ée yě ɔ́dó ʒ, wensagun Mawu Mavɔmavɔ tǎn ɔ́kpó xò dlǎ Jozéfu. É ɔ́: “Sí te, bo kplá ví ɔ́ kpo nɔ tǎn kpo, bo hɔn yì Ejipu, bo nɔ fine kaka je hwenu e un na ɔ́ xó nú we é, ɔ́ Elodu ɔ́ ví ɔ́ ba we bo na hu i” (Matie 2:12-13).

Xwégbé lɛkɔ wá Nazaléti .

Ée Elódu kú gúdo ʒ, wensagun Aklúnɔ tǎn ɔ́kpó xo dlǎ Jozéfu ɔ́ Ejípu, bó ɔ́ n’i ɔ́: “Sí te, kplá ví ʒ kpó nɔ tǎn kpó yi Izlayéli, ɔ́ me e jló ná hu ví ʒ léé kó kú.” Éné ʒ, Jozéfu sí te, bó kplá ví ʒ kpó nɔ tǎn kpó, bó lé kɔ yi Izlayéli. Lo ʒ, ée é se ɔ́ Akelawúsi we ɔ́ axósú ɔ́ we ʒ .

dò Judée dọ́ t́ t́n Elodu tenme ɔ, é nɔ dɔ xesi bo nɔ yì dǎn. Ée é kú dlǎ́, é yi cí to e è nɔ ylǎ́ dọ́ Nazaléti ́ me dọ́ Galilée yíkúngban jí. Mǎ́ we nǔ e è ko dọ́ gbɔn gbeyídọ́ lée jí ́ je gbɔn: “È nǎ ylǎ́ ε dọ́ Nazalétinu” (Matie 2:19-23).

Dyɔvǐ

Xwewú xwewú tɛgbɛ ́, Jezu sín me lée nɔ yi dọ́ Dǐndínwáyixwe dọ́ Jeluzalému. Hwenu e Jezu dọ́ xwe wěwe ́, yě yi xwe ́ dọ́ gbé, lě e yě ko nɔ bló gbɔn é. Ée xwe ́ fó ́, mejit́ t́n lée lě kɔ yi xwé, bɔ nyaví Jezu cí Jeluzalému, bɔ yě tunwun ǎ. Dó ye lin dọ́ é dọ́ gbɛta emitɔn me wutu ɔ, ye dɔ zɔnlin nú azǎn dọkpo. Ene gudo ɔ, ye je biba ε jí dọ́ hěnnumɔ yetɔn le kpo xóntɔn yetɔn le kpo tentin. Ee ye ma mɔ ε ǎ é ɔ, ye lekɔ yì Jeluzalemu bo na yì ba ε gbé. Azǎn atɔn gudo ɔ, ye mɔ ε dọ́ sinsenɔ ɔ me, bɔ é dọ́ ayǐjínjón dọ́ senkplɔnmet́ le tentin, bo dọ́ tó dọ́ ye we, lobo dọ́ nǔ kanbyɔ ye we. Nukúnnúmɔjenǔme tɔn kpódó xósin e é nɔ ná me lée kpán kpácá me e dọ́ tó dọ́ e we lée bí. Ée mejit́ t́n lée mɔ ε ́, é kpácá yě. Nɔ tɔn dọ́ n'í dọ́: “Vǐ ce, etewu a ka wà nǔ xá mǐ mǎ́, bɔ nye kpo t́ towe kpo dọ́ biba we we kpodo adohu adohu kpo”. “Ete wutu a dọ́ mi ba we?” é kanbyɔ dọ́. “Mi tuùn dọ́ un dọ́ na nɔ T́ ce xwé [ajɔ NKJV] à cé” (Luki 2:41- 49)?

Éné gúdo ́, é xwedó yě yi Nazaléti, bó nɔ se tónú nú yě. Lo ́, nɔ tɔn hen nǔ éné lée bí dọ́ ayi me. Jezu dọ́ susu we dọ́ nunywe me, bó dọ́ susu we, bɔ Mawu kpódó gbɛt́ lée kpó yí wǎn n'í (Luki 2:51-52).

Nùkanbyɔ le

1. Mali ko d'akpá nú Jozefu, amǎ́, cobɔ ye na wá kpé ɔ, è mɔ dọ́ é dọ́ xo.

T. F.

2. È jì Jezu dọ́ Jeluzalemu hwenu e é nyí Jwifu le sín Axɔsu é.

T. F.

3. Jezu gosin kúnkan vɔsanúxwémawut́ le tɔn me, bo nyí Levii ví.

T. F.

4. Đó Elodu wutu ɔ, Jozefu kplá Jezu kpo ɔ tɔn kpo yi Ejiɔu, bɔ dɔ kú Elodu tɔn gudo ɔ, ye lɛkɔ wá Izlayeli.

T. F.

5. Hwenu e Jezu dɔ xwè 12 é ɔ, é kàn nũ byɔ senkplɔnmetɔ tɔmpli ɔ tɔn lɛ.

T. F.

Nũkplɔnklɔn 4gɔ ɔ

Jesus Azɔ Tɔn Bĩbẽme .

Jaan Baptemublonumetɔ ɔ we bló baptem nú me

Jaan ka yí gbe n'i dɔ: “Nyɛ ɔ, sin we un ɔ sɔ dó lɛ yehwesin nú me, lo ɔ, mi tunwun meɔé dɔ tɛntin mitɔn ă, é we dɔ gũdo ce jãwe, bɔ un jɛxa bó ná tún afɔkpa tɔn sín kan ă. gbè ɔ! Me éné ɔ sín xó dɔ we un dɛ hwenu e un dɔ: ‘Gbɛtɔ e dɔ gũdo ce jãwe ɔ hú gǎn mi, dɔ é ko tíin cóbɔ un ko tíin é. Nyɛ dɛsúnɔ tunwun i ă, lo ɔ, nũ e wú un wá dɔ yehwesin lɛ nú me we kpódó sin kpó ɔ we nyí dɔ Izlayéli ví lée ná dɛ e xlé” (Jaan 1:26-28).

Éné ɔ gúdo ɔ, Jãan dɛ kúnnu dɛ: “Un mɔ Yesinsen jɛ te sín jĩxwé ahwanné dɔhun, bó wá cí jĩ tɔn: ényí me e sé mi dó dɔ ma wá lɛ yehwesin nú me ɔ ma ko dɔ nú mi dɔ: ‘Me e jí a mɔ Yesinsen jɛ te dó, bó jínjón jĩ tɔn ɔ we ná lɛ yehwesin nú me kpó Yesinsen kpó ă ɔ, un ná tunwun i ă.” Un mɔ, bó dɛ kúnnu ná dɔ é we nyí Mawu ví ɔ (Jaan 1:26-34).

Satáan Tɛn Me

Éné ɔ gúdo ɔ, Yesinsen kplá Jezu yi gbɛtótłó me, bónú awövi ná tɛn e kpón. É é blá nu xɔ kéze kandé (40) ɔ, xové sin i. Awövi se yá e, bó dɔ n'i dɔ: “Ényí Mawu ví jén a nyí hũn, dɛ gbe nú awĩnnya éł lée, nú yě ní húzú wǎxúxú.” Jezu yí gbe n'i dɔ: “È ko wlán dó Mawuxówéma ɔ me dɔ: ‘Nũdɔdɔ kédé we gbɛtɔ nó dɔ bó nó ɔ gbɛ ă;

nu Mawu tɔn wɛ.” Éné ɔ́ gúdo ɔ́, awovi kplá Jezu yi toxo mímé ɔ́ me, bó sɔ́ ɛ dɔ́ te dɔ́ sinsɛnɔ́ ɔ́ sín ta aga, bó dɔ́ n'i dɔ́: ‘Ényí Mawu ví jén a nyí hǔn, hwi hwlén hwiqée nyi do. Ðó è ko wlan dó Mawuxówema ɔ́ me dɔ́: ‘Mawu na dɛgbe nú wensagun tɔn lɛ dó ta towe me, bɔ ye na zé we d’alɔ me, bonu afɔ towe ma wá xò awǐnnya ó.” Jezu ka yí gbe n'i dɔ́: “È lɛ wlan dó Mawuxówéma ɔ́ me dɔ́: Ma tén Aklúnɔ Mawu towe kpón ó.” Awovi lɛ kplá ɛ yi só dɔ́xò dé jí, bó xlɛ ɛ axósúquto gbe ɔ́ tɔn lée bí kpódó susu yětɔn kpó. Jezu ka yí gbe n'i dɔ́: “Satáan, bú dó mì, dɔ́ è ko wlan dó Mawuxówéma ɔ́ me dɔ́: ‘Sɔ́ Aklúnɔ Mawu towe, bó sen é dɔ́kpónɔ géé.” Éné ɔ́ gúdo ɔ́, awovi jó e dó, bɔ wensagun Mawu tɔn lée wá gɔ́ alɔ n'i (Matie 4:1-11).

Azɔ́ tɔn

Ée awǔvi tén ɛ kpón fó ɔ́, é jó e dó káká yi je hwenu e é je xá dó é. Jezu lɛ kɔ wá Galilée kpó Yesinsɛn sín hlǎhlón kpó, bɔ wen tɔn gba kpé gletoxo lée bí me. É kplón nú me dɔ́ kplónghasá yětɔn lée, bɔ me bí nó kpa susu n'i. É yi Nazaléti fí e é su dɛ é, bɔ gbɔjɛzán gbe ɔ́, é byɔ́ kplónghasá Jwifu lée tɔn, lě e é ko nɔ bló gbɔn é. Bɔ é sí te bó ná xa nú. È sɔ́ wema mlámlá gbeyidɔ́ Ezayíi tɔn d’alɔ me n'i. É hun wěma ɔ́, bó mɔ́ fí e è wlan dó é: ‘Ye Aklúnɔ tɔn dɔ́ jí ce, dɔ́ é sɔ́ mì, bónú má jlá Wen Ðagbe tɔn wamamɔnɔ lée. É sé mì dó dɔ́ má jla dɔ́ gantɔ́ lɛ na je yedée sí, bonu nukúntíntɔnɔnɔ lɛ na mɔ́ nukúnnú, bo na jó me e dɔ́ ya dó nú wɛ lɛ é dó, bo na jla xwè e me Aklunɔ na nyɔ́ xome dó me wu é.’ Ene gudo ɔ́, é mlá wema mlámlá ɔ́, bo sɔ́ jó nú mesentɔ́ ɔ́ bo jinɔn ayí. Me e dɔ́ kplónghasá ɔ́ lée bí sín nukún dɔ́ jí tɔn, bɔ é je dɔ́dɔ́ nú yě jí dɔ́: “Égbé ɔ́, xó e è wlan dó Mawuxówéma ɔ́ me ɔ́ je, bɔ mi se” (Luki 4:13-21 sín Ezayíi 61:1-2 me).

Lǔ tɔn lɛ

Mɛdɛ́ ko dɔ́ dɔ́ lǔ ɔ́, tan ayikúngban jí tɔn dé wɛ bo dɔ́ tinme jixwé tɔn. É cí dɔ́ nǔkplɔnme Jezu tɔn lɛ gègè wɛ è nɔ zán dó lǔ me dɔ́hun. É sixu ko nyí dɔ́ Jwifu dɛdɛe dɔ́ tintenkɔn wɛ bo na nyɔ́ Mawu nukúnme lɛ é sixu mɔ́ nukúnnú je lǔ ene lɛ gègè me, bɔ sinsɛn .

gǎn dǎdǎe tɛnme, hlɔnhlɔn, susu kpo akwe kpo nɔ dɔ ayi me nú ye hugǎn le é sixu mɔ nukúnnú je tinme yetɔn me ǎ.

Nùjiwǔ tɔn le

Ete ka nyí linlin e wu è bló Nùjiwǔ le é? Tintenkɔn we Jezu dè bo na dɔn ayi me le tɔn wá édǎe jí, bo jló dɔ toví emitɔn le ni sɔ emi axɔsu emitɔn, alǒ é dè akpá e Mawu dó dɔ emi na sé me yí ami dó dè ɔ dó é we à?

Hwehwe ɔ, gbetɔ dǎxó dǎxó le nɔ xwedó Jezu, vlafo dó nú ba kpɔn wutu, bo nɔ tén kpɔn bo na kpɔn "ete ka dò me nú mì?" alǒ kpo jlǒ toxódíqɔ tɔn kpo enyi É na nyí axɔsu ɔ ne. Medé le sixu ko dɔ nú dɔ É sixu nyí Mesiya ɔ. È sixu má kúnnuɔtɔ nùjiwǔ tɔn le tɔn le dó gbɛta atɔn me:

Me e è na nùjiwǔ ɔ é .

Nǔgbó ɔ, me bí gɔ ayi me nú yě, bɔ yě j'awǎ, bɔ yě kpa susu nú Mawu hú bí. Nǔ dɔkpo e è ma tuùn ǎ é we nyí dɔ è kló gudunɔ wǒ le bɔ ayizén dò ye me bo lekɔ wá kpa susu nú Mawu ǎ.

Me dǎdǎe mɔ nùjiwǔ ɔ le é

É nyí nùjiwǔ ɔ kedǎ we kúnnuɔtɔ le kpɔn ǎ; ye tuùn dogbó gbetɔ tɔn le bo d'ayi wu dɔ hlɔnhlɔn Mawu tɔn kedǎ we sixu zɔn bɔ è na bló nùjiwǔ mɔhun le. Yě nɔ kpa susu nú Mawu, bó nɔ kpa susu n'i.

Sinsɛngán le .

Sinsɛngán le we è nɔ ylǒ hwehwe dɔ Senkplɔnmetɔ le kpo Falizyen le kpo. Ye dó dɔkun, hlɔnhlɔn, susu, bɔ gbetɔ le nɔ kpa ye. Ye dɔ nú dɔ Jezu na sɔ kún dó nú akɔta yetɔn, tɛn yetɔn kpo hlɔnhlɔn yetɔn kpo. Ene wu ɔ, ye gbɛ dɔ emi kún na yí gbè dɔ é gosin aga ó, alǒ dɔ nùjiwǔ e é bló le é dǎ kún gosin Mawu gón ó. Ye dɔ dɔ Awovi sín hlɔnhlɔn wu we ye gosin. Ye jló na hu i, amɔ, ye dɔ xesi nú me e dɔ nú dɔ Mawu gón we é gosin le é. Gbɔn gudo ɔ, ye gbà akɔta yedɛsunɔ tɔn le kpo sɛn yetɔn le kpo gègè, (hwɛdídɔ dò gbɔjezán ɔ gbè, kúnnuɔtɔ adingbannɔ le biba, akwe súsú nú me e wlí i é có, ye gbɛ hwenu e ye lekɔ wá bo yí gbè dɔ "hunkwe" we é nyí é). Wǎgbɔ tɔn ɔ, ye .

ḗ: "É ní je te sín aklúzu jí, bɔ mǐ ná dǐ nǔ n'i". É je te sín aklúzu jí ǎ, loɔ, é lé wá gbè dò kú tɔn gudo bɔ ye kpó dò gbe yí we ḗ emi kún na dǐ nǔ n'i ó.

Kentó tɔn lɛ

Nǔwlanwlan lée nó de me e klán gbè xá Klísu ḗ sinsenzó tɔn hwenu ḗ ayíkúngban jí lée, bó lé klán gbè xá sinsen tɔn ḗ fínfín sín kú tɔn kpódó jixwé yiyi tɔn kpó gúdo lée.

Elodu (Ḑaxó ɔ)

"Fíté Jwifu lée sín axósú e è ji ó de? Mǐ mɔ sunví tɔn ḗ zǎnzǎnhwe jí, bó wá sen ε". ... Ée axósú Elódu se mǔ́, ayi tɔn bǐ gbadó ... É sé yě dó Beteleyemu, bó ḗ nú yě ḗ: "Mi yi ba ví ó ganjí, nú mi mɔ ε tlolo ó, mi ḗ nú mǐ, bónú nye lɔmɔ ná yi sen ε". . . . Ée Elódu mɔ ḗ nǔnywétó lée we ḗ ḗ é mí jí, xome sin i, bɔ é de gbe ḗ è nǐ hu ví súnnu e ḗ Beteleyému kpódó xá tɔn lée kpó me, bó ḗ xwe we je do lée bǐ, lě e é kplón gbɔn ḗ nǔnywétó lée gón é (Matie 2:2-3; 8, 16 NIV).

Awovi (Satáan)

Éné ó gúdo ó, Yesinsen kplá Jezu yi gbětótló me, bónú awövi ná tén ε kpón. Ée é blá nu xɔ kéze kandé (40) zǎn kandé (40) ó, xové sin i. Metenkɔntó ó se yá ε, bó ḗ n'i ḗ: "Nú Mawu ví we a nyǐ ó," ... Awovi lé kplá ε yi só ḗaxó dé jí, bó xlé ε axósúḗuto gbeme fí tɔn lée bǐ kpódó ḗkpe yětɔn kpó. É ḗ: "Ényí a je kpo bó de kó nú mǐ ó, un ná ná nǔ éné lée bǐ we." Jezu ka yí gbe n'i ḗ: "Satáan, bǔ dó mǐ, ḗ è ko wlan dó Mawuxówéma ó me ḗ: 'Só Aklúnɔ Mawu towe, bó sen é ḗkpónɔ géé'." Éné ó gúdo ó, awovi jó e dó, bɔ wensagun Mawu tɔn lée wá gó alɔ n'i (Matie 4:1-3; 8-11).

Toví Nazaléti tɔn lée (Toxo me nu lɛ)

Ée Jezu dó lǒ éné lée fó ó, é gosín fíné. Ée é wá to tɔn me ó, é kplón nǔ me lée ḗ kplóngbasá yětɔn, bɔ é kpácá yě .

bó ɖɔ: 'Fíté nya éíḥ ba nŭnywé éíḥ kpódó nŭdábaɖa éné léé kpó sín? Atínkpatɔ́ ɔ́ né ǎ cé? Nɔ́ tɔ́n nɔ́ nyí Mali ǎ cé? Nɔ́vɔ́ tɔ́n Jaki, Jozéfu, Sinmɔ́ɔ́ kpódó Judi kpó we a? Nɔ́vɔ́ tɔ́n nyɔ́nu léé bí ɖo mí me ǎ cé? Fíté Nya éíḥ ka mɔ́ nŭ éné léé bí sín?' Hŭn, yé sin xome dó wŭ tɔ́n (Matie 13:53-57 NKJV).

Judasi Isikaliɔti (Mesédó léé ɖokpó)

Me ɖokpó ɖo mesédó wěwe léé me, bɔ́ è nɔ́ yíḥ ε ɖɔ́ Judási Isikaliɔti, bó yi mɔ́ vɔ́sánú-xwíémawutɔ́gán léé, bó ɖɔ́ nú yé ɖɔ́: "Ényí un jó Jezu nú mi ɔ́, été mi ka ná ná mì?" Bɔ́ yé sú kpatágankwé gban (30) n'i. Ene wu ɔ́, sín hwenenu ɔ́, é je ali ba jí bo na sà ε (Matie 26:14-16 26:3-4 NKJV).

Falizyen lé, Vɔ́sanúxwíémawutɔ́gán lé, Mexo lé, Senkplɔ́nmetɔ́ lé kpo Hwedɔ́xosa ɖaxó ɔ́ kpo

Ée me we léé ɖidó ɔ́, yé kplá nya ɖé wá n'i. Ée Jezu nya ye nyanya ɔ́ sín ɖéḥúnánɔ́ ɔ́ jí ɔ́, é je xó ɖɔ́ jí. É kpácá me léé bí, bɔ́ yé nɔ́ ɖɔ́: "Mí mɔ́ nŭ lěhunkɔ́tɔ́n kpón gbedé ɖo Izlayéli ǎ." ... Lo ɔ́, Falizyen léé ɖɔ́: "Ye nyanya léé sín hlŏ́hlón we é nɔ́ nya ye nyanya léé ná". ... nya ɖé ɖo fíné, bɔ́ alɔ́ tɔ́n kú. Yé kanbyɔ́ ε ɖɔ́: "Sén mĩtɔ́n ná gbe ɖɔ́ è nĩ gbɔ́ azɔ́n nú me gbɔ́jezán gbe a?" — bónú yé ná dó hwe ε. Éné ɔ́ gúdo ɔ́, Jezu yí gbe nú yé ɖɔ́: "Me ɖé ɖo mi me, bó ɖó lěngbɔ́ ɖokpó, bó je do me gbɔ́jezán gbe, bó ma ka ná hen ε, bó ná ɖe tón ǎ? Éné ɔ́ gúdo ɔ́, é ɖɔ́ nú nya ɔ́ ɖɔ́: "Dlě́n alɔ́ towe." Bɔ́ nya ɔ́ dlén alɔ́ tɔ́n, bɔ́ alɔ́ tɔ́n lé je ten tɔ́n me. Éné ɔ́ gúdo ɔ́, Falizyen léé tón, bó ɖo gbě blá we, bó ná hu i. ... Ée vɔ́sánú-xwíémawutɔ́gán léé kpódó Falizyen léé kpó se lǒ e é dó léé ɔ́, yé mɔ́ ɖɔ́ é mí xó ɖɔ́ we é ɖe. Lo ɔ́, hwenu e yé jló ná wlí i ɔ́, yé ɖi xesi nú me léé, ɖó yé mɔ́ ε dó mɔ́ gbeyíɖɔ́ (Matie 9:32-34; 12:10-14; 21:45-46 NKJV).

Éné ɔ́ gúdo ɔ́, Jezu ɖɔ́ xó nú me léé kpódó ahwanvú tɔ́n léé kpán ɖɔ́: "Sénkplɔ́nmetɔ́ léé kpódó Falizyen léé kpó we nɔ́ xwedó Mɔ́yízi sín ace, éné ɔ́ wú ɔ́, mi nɔ́ bló nŭ e yé ɖɔ́ nú mi léé bí, bó nɔ́ bló.

wa nũ lě e yě wa nũ gbɔn é; dọ yě nọ dọ xó, bó nọ wa ǎ" ... "Amɔ, heelú mi sɛnkplɔnmɛtɔ lée kpódó Falizyɛn lée kpó, yɛmɛnúwatɔ e mi! Dó mi sù axósúdúto séxwé tɔn sín hɔn dọ gbɛtɔ lée; dọ mi dɛsúnɔ nɔ byɔ mɛ ǎ, mi ka nɔ lɛ lɔn nú mɛ e jló ná byɔ mɛ lée lɔmɔ ná byɔ mɛ ǎ." ... Vɔsánú-xwlémawutɔgán lée kpódó sɛnkplɔnmɛtɔ lée kpó, kpódó togun ɔ sín tomɛxó lée kpó kplé dọ vɔsánú-xwlémawutɔ dɔxó e è nɔ ylɔ dọ Kayífu ɔ sín hɔnmɛ, bó bló tuto bó ná wlí Jezu, bó ná hu i (Matie 23:31-1).

Mɛ e wlí Jezu lée kplá ɛ yi vɔsánú-xwlémawutɔ dɔxó Kayífu gɔn, fí e sɛnkplɔnmɛtɔ lée kpódó tomɛxó lée kpó kplé dɛ é. Lo ɔ, Piyée xwedó e sín zɔ káká yi vɔsánú-xwlémawutɔ dɔxó ɔ sín kóxota. É byɔ xwé ɔ gbe, bó jínjɔn mɛsɛntɔ lée kpá, bó ná kpɔn nũ e ná fó dọ é. Vɔsánú-xwlémawutɔgán lée, kpódó toxódɔgbé ɔ bí kpán ka dọ kúnnu agɔ e ná dọ dọ Jezu wú, bó ná dọ hwe n'i ɔ ba wɛ. Kúnnuɔdɛtɔ adingbannɔ gɛgɛ na bo wá ɔ, yě mɔ dɛ ǎ (Matie 26:57-60 NKJV).

Nùkanbyɔ lɛ

1. Nùjiwũ e Jezu bló dọ nũglɔ lɛ é.

T. F.

2. Mě mě e ka nyí kentɔ Jezu tɔn lɛ?

dé. ____ Gbɛtɔ yaya ɔ .

b. ____ Sinsɛngán lɛ .

3. Sinsɛngán Jwifu lɛ tɔn lɛ gbe dọ emi kún na dɔ nũ ó, dọ .

dé. ____ Ye mɔ nùjiwũ e é bló lɛ é dɛ ǎ .

b. ____ Tɛnmɛ kpo susu kpo wɛ nɔ dɔ ayi mɛ nú ye hugán .

c. ____ Jezu dọ hwɛhuhu sín ninɔmɛ yetɔn nú ye gbɛdɛ ǎ .

4. Ezayii dọ d'ayí dọ Jezu na .

dé. ____ Jla wɛndɔagbe ɔ wamamɔnɔ lɛ .

b. ____ Jlá mɛdɛékannuninɔ sín xó nú gantɔ lɛ .

c. ____ nɔ bló bɔ nukúntíntɔnɔnɔ lɛ nɔ mɔ nũ

d. ____ mi jó mɛ e è doya nú lɛ é dọ

e ____ Jla xwe aklunɔ tɔn f. ____ nũ

e dọ aga lɛ é bí

g ____ a, b kpódó c kpó

5. Satáan tén Jezu kpɔn có Jezu ka yí gbè nú mɛtɛnkɔn tɔn lɛ ǎ.

T. F.

Nüklänklän 5g3

Hwehuhu sín vǎ - Vǎ'e Jezu sá dó súnsún hwe sín vǎ'é

Wli me

Jezu ɖɔ nú vɔsanúxwlemawutógán le, sinsenxɔcótɔ le kpodo tomexo e wá wlí i le é kpo ɖɔ: 'Gũfntɔ wɛ un nyí bɔ mi hen hwí kpodo kpo kpo bo wá a? Ayíhóngbe ayíhóngbe ɔ́, un ɖo mi tɛ́ntin ɖo sinsenxɔ ɔ́ me, bɔ mi ka ɖó alɔ wũ ce ǎ. Amɔ́, gan e me ablu ná ɖu axósú dó é ɖíe.' Éné ɔ́ gúdo ɔ́, yě wlí i, bó kplá ε yi vǎ́sánú-xwlemawutɔ ɖaxó ɔ́ sín xwé gbe (Luki 22.52-54).

Wifu le nɔ ko hwedidɔ

Me e ɖò Jezu cɔ wɛ le é je cá ko è jí, bo je xixo ε jí. Yě blá nukún tɔn me n'i, bó kanbyɔ́ ε ɖɔ: "Ɖɔ me e xo we ɔ́?" Yě lé ɖɔ xó nyanya gégé ɖěvo n'i. Ée ayí wá hɔ́n ɔ́, toxóɖɔgbé Jwifu léε tɔn e nyí vǎ́sánú-xwlemawutógán léε kpódó sɛ́nklɔ́nmetɔ́ léε kpó kplé, bɔ è kplá Jezu wá nukɔn yětɔn. Ye ɖɔ n'i ɖɔ: "Enyi hwi we nyí Klisu ɔ́ hũn, ɖɔ nú mǐ." Jezu ka yí gbe nú yě ɖɔ: "Un ɖɔ nú mi ɔ́, mi ná ɖi ǎ, un ka kan nũ byɔ́ mi ɔ́, mi ná yí gbe ǎ, amɔ́, bé sín din ɔ́, nye Gbetóví ɔ́ ná jínjɔ́n Mawu Nũbǐwúkpétɔ́ ɔ́ sín ɖisíxwé." Yě bǐ kanbyɔ́ ε ɖɔ: "Hwi we nyí Mawu ví ɔ́ hũn?" É yí gbe n'i ɖɔ: "A ɖɔ xó jɔ́ xó." Éné ɔ́ gúdo ɔ́, yě ɖɔ: 'Étéwú mǐ ka lé ɖó hudo kúnnuɖiɖe ɖěvo tɔn? Mǐ se xó éné léε ɖo nu tɔn me" (Luki 22:63-71).

Hwedidɔ Hlɔ́manu le Tɔn

Pilátu ka lé kɔ wá hɔ́n ɔ́ me, bó ylɔ́ Jezu, bó kanbyɔ́ ε ɖɔ: "Hwi we nyí Jwifu léε xósú ɔ́ a?" Jezu kanbyɔ́ ɖɔ: "Hwiɖesunɔ́ sín linlin wɛ à, abí me ɖevo le wɛ ɖɔ xó ce nú we?" "Jwifu wɛ un nyí à?" Pilátu yí gbe n'i. "Togun towe kpódó vǎ́sánú-xwlemawutógán towe léε kpó wɛ jó we nú mǐ, été wɛ a wa?" Jezu ɖɔ: "Axósúɖuɖu ce nyí gbeme fí tɔn ǎ, ényí é nyí mǎ́ wɛ ɔ́, mesentɔ́ ce léε ná fun ahwan, bónú Jwifu léε ma wlí mǐ ó, lo ɔ́, axósúɖuto ce ɔ́, fí ɖěvo wɛ é gosín." "Hũn, axɔ́su wɛ a nyí!" Pilátu ɖɔ mǎ́. Jezu ka yí gbe n'i ɖɔ: "A ɖɔ ɖɔ un nyí axósú ɔ́, nũgbó ɔ́, nũgbó ɔ́, nũ e wú wɛ è jì mǐ ɔ́ né;

Un wá gbé 3 me, bó ná ɔ kúnnu nú nǔgbó 3. Me e ɔ̀ nǔgbo ɔ́ sín akpáxwé lɛ é bǐ wɛ nɔ ɔ̀tótó mǐ” (Jaan 18:33-37).

Pilátu yǐl vǔsánú-xwlémawutógán lée, kpódó tokpɔngán lée kpó, kpódó togun 3 kpó, bó ɔ̀ nú yě ɔ̀: “Nya él3 e mi kplá wá nú mì 3, un kan nǔ byó ɛ ɔ̀ nukɔn mitɔn, un mɔ nǔ e mi dó e 3 ɔ̀ǐbǔ ǎ. ɔ̀n tó n’i, ene gudo hǔn, jó è dó.” Yě bǐ sú xó, bó ɔ̀: “Hu nya él3, ɔ̀ Balabási nyi te nú mǐ.” (Balábási 3, gǔfínfón e tón ɔ̀ toxo 3 me 3 kpódó mehuhu kpán wú wɛ è ko wǐ i dó gankpá me.) Lo 3, yě ɔ̀ xó sú wɛ ɔ̀: “Ká ɛ nyi aklúzu jí, ká ɛ nyi aklúzu jí!” Azɔn atɔngó 3, é ɔ̀ nú yě ɔ̀: “Étɛwú? Hwɛ tɛ nya él3 ka wa? Un mɔ hwejjɔ ɔ̀ǐbǔ ɔ̀ wǔ tɔn bɔ è nǎ ɔ̀ kúhwé n’i ǎ. Lo 3, yě sú xó tǐlǐ, bó byó ɔ̀ è nǐ ká ɛ nyi aklúzu jí, bɔ xósúsú yɛtɔn ɔ̀ ɔ̀ yě jí. Ene wu ɔ̀, Pilátu wá gbeta ɔ̀ kɔn bo na yí gbè nú nǔ e ye byɔ é (Luki 23:13- 24).

Hwenu e Pilátu ɔ̀ hwɛɔ̀xɔsá 3 jí 3, asi tɔn sé wen él3 dó ɛ ɔ̀: “Ma wa nǔ ɔ̀ǐbǔ xá xomevɔnɔ éné 3 ó, ɔ̀ un kú dlǔ égbé ɔ̀ é wú” (Matie 27:19).

Đó Pilatu jló na jeme nú ahwan ɔ̀ wutu ɔ̀, é jó Balabasi dó nú ye. É zón bɔ è xo Jezu, bó jó e dó nú è nǎ ká ɛ nyi aklúzu jí (Maki 15:15).

Akluzu jí xixo

Sója lée kplá Jezu yi hɔn 3 me, bó yǐl sója lée bǐ kplé. Yě só awu vɔvɔ cécé ɔ̀ dó n’i, bó só wun dó lɔn axósúgbákún ɔ̀kpó, bó só xwe n’i. Bɔ yě jɛ xó sú yǐl ɛ jí ɔ̀: “Mǐ kan xwé byó, Jwifu lée xósú!” Azɔn mɔkpan wɛ ye nɔ só kpo dó xò è dó ta .

bó tún atán dó jǐ tǎn. Yě je kpoli, bó ɔe kó n'i. Ée yě cá ε ko fó ɔ, yě ɔe awu ɔɔɔ cécé ɔ síin, bó ɔ́ awu é ɔésúnɔ tǎn léε dó n'i. Éné ɔ́ gúdo ɔ, yě kplá ε tǎn, bó ná yi ká ε nyi aklúzu jí (Maki 15.15-20).

Yě wá je fí e è nɔ yl ɔɔ Gɔlugɔta é (tínme tǎn we nyí Takago). Fíné ɔ, yě xwlé vɛɛn e me aɔívé ɔe ɔ́ Jezu, bɔ é nu; ée é ɔɔ ɔ, é gbé ɔɔ é mí kún ná nu ó. Ée yě ká ε nyi aklúzu jí ɔ, yě nyi ako dó awu tǎn léε, bó má. Yě jínjón ayí, bó ɔo có ε we. Yě ɔ́ hwe e è wlán dó jǐ tǎn é ɔ́ ta tǎn jí: Jezu we nyí Jwifu léε sín axósú (Matie 27:33-37).

Hwenu e ye ká ε nyi atín wu é ɔ, gan atǎn me zǎnzǎn we. Nǔ e è wlán dó hwe e è dó è é jí é ɔ́ie: Jwifu léε sín axósú (Maki 15.25-27).

Đò gan ayizén me hweme ɔ, ablu dó tò ɔ bí kaka je gan atǎn me hweme. Ée é wá su gan atǎn me ɔ, Jezu sú xó tlíí, bó ɔɔ: "Eloyi, Eloyi, lama sabakitani?" - tínme tǎn we nyí: Mawu ce, Mawu ce, étéwú a ka jó mì dó (Maki 15:33-34)?

Ée me e ɔo fíné léε se mǔɔ, yě ɔɔ: "É ɔo Elíi yl we." Nya ɔé kánwezun yi ɔ́ xumetekan nyl ɔ́ veen sín vineglu me, bo té ɔ́ atínkén ɔé nu, lobo xwlé Jezu ɔɔ é ni nu. É ɔɔ: "Din ɔ, mi nú mǐ ná kpón ɔɔ Elíi ná wá ɔe e je te a jí." Kpo xósusu ɔaxó ɔé kpo ɔ, Jezu kú. Avɔxwe e è ɔ́ ɔo Sinsɛnɔ ɔ́ me ɔ́ dá ɔ́ we sín aga káká wá do. Ée ɔ́ja kanwekogán e ɔo te ɔo Jezu nukɔn ɔ́ se xósúsú tǎn, bó mǔ lě e é kú gbɔn é ɔ, é ɔɔ: "Nya él ɔ, Mawu ví we é nyí nǔgbó (Maki 15:35-39)!"

Nǔsisɔzán gbe we, é we nyí azǎn e je nukɔn nú gbɔjezán ɔ́ é. Éné ɔ, ée gbadanu ɔo kinken we ɔ, Jozéfu Alimatéenu e nyí me nukúndéjí ɔo toxóɔgbé ɔ́ me, bó ɔo te kpón axósúduɔu Mawu tǎn ɔ́ kpódó akónkpinkpan kpán yi Pilátu gón, bó by ɔ́ Jezu sín cy. É kpaca Pilatu ɔɔ Jezu ko kú. É yl ɔ́ja kanwekogán ɔ, bó kanby ɔ́ ε ɔ .

éyε enyi Jezu ko kú d'ayí ɔ nε. Éε sója kanwekogán 3 ɔɔ mɔʒ, é kplá cyɔ 3 nú Jozéfu. Enε wu ɔ, Jozefu xɔ avɔ dé, bo dè cyɔ ɔ sín dò, bo bú avɔ ɔ dó, lobo s3 ε dɪ dó yɔdo e è kun ɔò awĩnya mε é dé mε. Enε gudo ɔ, é ml3 awĩnya dé dó sú yɔdo ɔ nu (Maki 15:42-46).

Fínfón sín kú

Gbojεzán 3 gúdo 3, Aklúnɔzángbe sín azǎn nukɔntɔn 3 zǎnzǎn tεen 3, Mali Magidalanu 3 kpódó Mali dè 3 kpán yi Jezu sín yɔdo kpón gbé. Ayíkúngban dánwũ désú, ɔó wensagun Aklúnɔ tɔn ɔokpó je te sín jĩxwé, bó se yi yɔdo 3 kɔn, bó blí awĩnya 3 síin, bó jínjón jí. É n3 kón jĩkewun ɔɔhun, bɔ awu tɔn lée wé kénjí ɔɔhun. Xesi dɪ s3c3t3 lée káká bɔ yè je sís3sís3 jí, bó cí mekúkú ɔɔhun. Wensagun 3 ɔɔ nú nyɔnu lée ɔɔ: “Mi ma dɪ xesi ó, ɔó un tunwun ɔɔ Jezu e è ká nyi aklúzu jí 3 ba wε mi ɔɔ, é s3 ɔɔ fí ǎ, é fón sín kú lè e é ɔɔ gbɔn é” (Matie 28:1-6).

Aklunɔzán gbła nukɔntɔn éné 3 gbe gbadanu 3, ahwanvú Jezu tɔn lée kplé ɔɔ xwé 3 gbe, bó ɔɔ hɔn súsú wε, ɔó xesi e yè dɪ nú Jwifugán lée wútu. Éε é ɔɔ mɔʒ, é xlé alɔ tɔn lée kpó adaja tɔn kpó yè. Éε ahwanvú Jezu tɔn lée mɔ Aklúnɔ 3, xome hun yè tlala. Jezu lé ɔɔ nú yè ɔɔ: “Fífá ní nɔ kp3 xá mi, lè e T3 3 sé mì dó 3, mɔʒ ɔokpó 3 wε nyε lɔ sé mi dó.” Éné 3 gúdo 3, é fúnfún dó yè jí, bó ɔɔ: “Mi yí Yesinsen” (Jaan 20:19-22).

Aklunɔzán gblame ɔokpó gúdo 3, ahwanvú Jezu tɔn lée lé kplé ɔɔ xwé 3 gbe, bɔ Tɔmáa ɔɔ yè mε. È sú hɔn lée có, Jezu wá nɔ te tɛntin yètɔn, bó ɔɔ nú yè ɔɔ: “Fífá ní nɔ kp3 xá mi.” Éné 3 gúdo 3, é ɔɔ nú Tɔmáa ɔɔ: “Dlèñ alɔví towe ɔó fí, bó kpón alɔ ce lée, dlèñ alɔ towe, bó s3 dó adaja ce mε, ma xò nũ kpón ó, bó dɪ nũ.” Tɔmáa ɔɔ n'i ɔɔ: “Aklúnɔ ce, Mawu ce” (Jaan 20:26-28)!

Jixwé yiyi

Teofílu 3, un wlán nũ e Jezu wa lée kpódó nũ e é kplón mε lée bĩ kpán káká yi je gbe e gbe Mawu s3 ε yi séxwé é bĩ sín xó dó wěma ce nukɔntɔn 3 mε.

è sɔ́. Ée é ji ya gúdo ɔ́, é ɔe éɔ́éé xlé súnnu éné léé, bó ná kúnnuɔ́enú gègè e ɔe xlé ɔ́ é mí ɔ́o gbè é gègè. É sɔ́ éɔ́éé xlé yě xɔ́ azǎn kandé (40), bó ɔ́o xó nú yě dó axó́súɔ́uɔ́u Mawu tɔ́n wú. Gbè ɔ́okpo ɔ́, hwenu e é ɔ́ò nǔ ɔ́u xá ye wé é ɔ́, é ɔ́egbe nú ye ɔ́: “Mi ma gosin Jeluzalemu ó, loɔ́, mi nɔ́te kpón nǔ e sín akpá Tɔ́ ce dó ɔ́, bɔ́ mi sè bɔ́ un ɔ́o xó tɔ́n, ɔ́o Jaan sɔ́ sìn dó lé baptem nú mi; Ené wu ɔ́, hwenu e ye kplé é ɔ́, ye kanbyɔ́ é ɔ́: “Aklunɔ́, hwenenu wé a na lé vó axɔ́suɔ́uto Izlayeli tɔ́n sɔ́ ɔ́o alɔ́ jí nú Izlayeli à?” É ɔ́o nú ye ɔ́: “Midéé lé ɔ́, mi na mɔ́ hɔ́nhɔ́n yí hwenu e Yesinsen na jete wá mi jí é, bɔ́ mi na nyí kúnnuɔ́etɔ́ ce lé ɔ́ò Jeluzalemu, gbɔ́n Judée gbé ɔ́ bí jí, kpodo Samalii gbé ɔ́ bí jí, kaka yì jé fí e gbè ɔ́ kponu ɔ́o é.” Ée Jezu ɔ́o mɔ́ gúdo ɔ́, Mawu sɔ́ é yi jí ɔ́o nukún yětɔ́n mé, bɔ́ akpókpó wá bú i, bɔ́ yě sɔ́ mɔ́ é ǎ. Yě ɔ́o jǐnukúnsin kpón wé títíli hwenu e é ɔ́o yiye wé é, bɔ́ ajijime ɔ́, nya we e dó awu wewé léé wá te ɔ́o akpá yětɔ́n. Yě ɔ́o n'i ɔ́: “Galiléenu léé mi, étéwú mi ɔ́o te ɔ́o fí, bó ɔ́o jǐnukúnsin kpón wé?”

Nùkanbyɔ́ lé

1. Soja Hɔ́ma tɔ́n e è sɔ́ azɔ́ d'así nú ye ɔ́o ye ni xwè Jezu dó atín wu lé é ɔ́.
 - a. ___ Hwetenu wé Jwifu ené lé ka na mɔ́ ɔ́o emi kún sixu ɔ́u ɔ́ò mǐ jí ó?
 - b. ___ Nya éló ɔ́o ná ko wà nǔ nyanya ɔ́é nú Tɔ́n .
sinsengán lé jló ɔ́o è ni xwè É dó atín wu.
 - c. ___ Nya éné ɔ́, Mawu ví wé é nyí nǔgbó .
 - d. ___ Gǔfɔ́ntɔ́ ɔ́evo kplón ali syensyen ɔ́ .
2. È wlan dó wema ɔ́ebǔ mé ɔ́o è ɔ́i Jezu ǎ.
T. F.
3. Gbɔ́jézán e bɔ́ dó kú Jezu tɔ́n kpo ɔ́iɔ́i tɔ́n kpo dó yɔ́do e è ɔ́o é ɔ́é mé é sín zǎnzǎn ɔ́, è bló .
 - a. ___ Ayikúngban danwǔ hwenu e è ɔ́é awinnya ɔ́ sǐn é .
 - b. ___ Wensagun Aklunɔ́ tɔ́n ɔ́okpo wa ayikungban jí
 - c. ___ Mé e ɔ́o yɔ́do ɔ́o wé léé húzú mekúkú ɔ́hun .

d. ____ Jezu ko f́n sín kú, é f́n sín kú .

e. ____ Nũ e d̀ò aga le é b́ .

4. D̀ò f́nf́n sín kú Jezu t̀n gudo ɔ, è mɔ ε .

dé. ____ Mesédó t̀n le

b. ____ Me kpeḍe bo è ma sixu ḍeji dó ye wu ă le .

c. ____ Gbetɔ kanweko mɔ

d. ____ A kpodo C kpo

5. Meḍebũ mɔ bo Jezu yì Sínsén d̀ò f́nf́n sín kú t̀n gudo ă.

Tan dé kpowun we bo ahwanvu t̀n le bló dó kpó bo na dó ḍu lè yedesusɔ t̀n.

T. F.

Nũkpɔnkpɔn 6ḡɔ

Awěxome kpo Akpágbánúme le kpo

Klísu sín kentó le. (Me e nɔ gbé ḍɔ Klísu kún nyí Mawu ó léé)

Lě e mi ná tunwun Ye Mawu t̀n gbɔn ɔ ḍíe: me ḍěbũ ḍɔ Jezu Klísu wá h́zú gbetó ɔ, Mawu ǵn we é gosín. Ye e mi se ḍɔ é ḍo na wá we, bo din ɔ, é ko ḍo gbé ɔ me é we (1 Jaan 4:2-3 NIV).

Meblédutó gěgě ko gba kpé gbé ɔ me, yě me e ma nɔ yí gbe nú Jezu Klísu ă é. Me mɔhunkɔt̀n ḍěbũ we nyí meblétó kpódó kentó Klísu t̀n kpó (2 Jaan 7 NIV).

Mi gbɔn hɔn kpeví ɔ nu. Nũgbó ɔ, hɔn e è nɔ gbɔn yi dɔn me ɔ d'agba, bo ali e è nɔ gbɔn yi me ɔ d'agba, bo me gěgě nɔ gbɔn jí. Amɔ, hɔn e nɔ kplá me yì gbè me é hwe, bo ali e nɔ kplá me yì gbè me é hwe, bo me kpeḍé jen nɔ mɔ (Matie 7:13-14).

Hũn, nũ e mi jló ḍɔ me ḍěvo léé ní wa nú mi ɔ, mi ná wa nú yě ḍo nũ b́ me, dó sén ɔ kpódó gbeyíḍɔ Mawu t̀n léé kpán we è kplé dó kpó (Matie 7:12).

Nú Klisanwun lɛ .

Nɔví lée mi, un ɔ byɔbyɔ mi we ɔ Aklúnɔ mĩtɔn Jezu Klísu sín nyĩɔ me ɔ mi bí ní ɔ gbe kpó, bónú kínklán ma nɔ tɛntin mitɔn ó, bónú ayixa kpódó linlin kpó ní nɔ bú, bɔ nũ bí ná nɔ bú. (1 Kɔlɛntinu lɛ 1:10)

Mi cɔ miɔ́eé dó gbeyíɔɔ adingbannɔ lée wú. Yě nɔ sɔ lɛngbɔ awu dó wá gɔñ mitɔn, ɔ xome ɔ, hla baɔabaɔa we yě nyí. Mi ná tunwun yě gbɔn atín sínsén yětɔn jí (Matie 7:15-16).

Nɔví lée mi, un ɔ byɔbyɔ mi we ɔ mi cɔ miɔ́eé dó me e nɔ dɔn kínklán dɔn wá mi jí, bó nɔ dɔn afɔ ɔ ali jí nú mi, bɔ nũkplɔnme e mi yí ɔ'ayí lée nɔ gbɔn vo nú mi lée wú. Nɔ zɔ nú yě. ɔ me mɔhunkɔtɔn lée ɔ azɔ wa nú Aklúnɔ mĩtɔn Klísu we ă; Gbɔn xó ɔagbeɔagbe kpódó xó ɔagbeɔagbe kpó wú ɔ, yě nɔ flú ayi me e ma ɔ ɔ nũnywé ă lée tɔn (Hɔmanu lée 16:17-18).

Mi cɔ miɔ́eé, bó cɔ agun e jí Yesinsɛn sɔ mi ɔ é bí. Mi kpé nukún dó agun Mawu tɔn e é xɔ, bó sɔ hun é ɔésúnɔ tɔn dó xɔ ná é wú. Un tunwun ɔ un gosín fí ɔ, hla adăkaxotɔ lée ná byɔ mi me, bó ná jó kanlin lée dó ă. Me ɔé lée ná sí te ɔ mi me, bó ná dó hwe nũgbó ɔ, bó ná dɔn ahwanvú lée wá xwedó yě. Ene wu ɔ, nɔ acéjí! Mi flín ɔ nú xwe atɔn ɔ, un nɔ gɔn akpágbánúme mi me ɔokpó ɔokpó tɔn zăn kéze kpódó avĩ kpó ă (Mesédó 20.28-31).

Un ɔ ɔiɔ nú me e se nũɔɔ'ayí xó e ɔ wěma éls me lée bí we ɔ: ényí meɔé gɔ nũɔé d'ɛ jí ɔ, Mawu ná gɔ awě e xó è ɔ ɔ wěma éls me lée n'i. Ényí meɔé ɔ xó sín nũɔɔ'ayí wěma éls me ɔ, Mawu ná yí ace e é ɔ ɔ atín e nɔ ná gbɛ me é kpódó toxo mímé ɔ kpó me é sín así tɔn, bɔ è ɔ xó tɔn ɔ wěma éls me (Nũɔɔléme 22:18-19).

Atín e ma nɔ na sínsén ɔagbe ă é bí we è na gbò, bo na bé kɔn dó myɔ me (Matie 3:10).

Ɖó hwēhuhu sín gbetɔ́ nɔ ba nŭ e gbɔn vo nú Yesinsen ɔ́, bɔ Yesinsen nɔ ba nŭ e gbɔn vo nú hwēhuhu sín ninɔmē é. Yě ɔo nŭ dɔn xá yědée wē, bɔ mi sɔ́ nɔ́ wa nŭ e jló mi é ă. Lo ɔ́, nú Yesinsen ɔo ali xlé mi wē ɔ́, mi sɔ́ ɔo sén ɔ́ glɔ́ ă (Galatinu lée 5:17-18).

Hwēhuhu sín nŭwiwa lée ɔo wěxo: agalile, nŭ kwijikwiji kpódó nŭblíbiwiwa kpó; vodunsinsen kpó azě kpó; wangbenúme, gbemaɔ̀ɔ̀kpɔ, wuhwíhwan, xomesin, cejennabi sín jlɔ́, gbemanɔ́kpɔ́, gběta le kpo wuhwíhwan kpo; ahannumu, agalile kpo nŭ mɔhun le kpo. Un ɔo akpá gbà nú mi wē, lě e un ko ɔo gbɔn ɔ'ayí é ɔo mē e nɔ zán gbē mɔ́hunkɔ́tɔn lée kún ná ɔu axósúɔuto Mawu tɔn sín gŭ ó (Galatinu lée 5:19-21).

Nŭ kwijikwiji ɔěbŭ ná byɔ́ toxo ɔ́ mē gbēdē ă, mē e nɔ wa nŭ winnyánú abí mē e nɔ blé mē é ɔěbŭ ná byɔ́ toxo ɔ́ mē gbēdē ă, lo ɔ́, mē e è wlań nyíko yětɔn dó gbewéma Lěngbóví ɔ́ tɔn mē lée keɔe wē ná byɔ́ toxo ɔ́ mē (Nŭdexplémē 21:26-27).

Nú Mē E Nɔ Ɖeji Dó Dɔkun Wu le É

"Amɔ́, heelu mi dɔkunɔ le, ɔ́ mi ko mɔ gbɔɔónúme mitɔn. Heelu mi mē e ɔu nŭ ganji ðin le é, ɔ́ xove na sin mi. Heelu mi mē e ɔò nŭ ko wē ðin le é, ɔ́ mi na ɔò aluwe mē, bo na ɔò aví ya wē. Heelu nú mi hwenu e mē le bí na ɔò xó ɔagbe ɔo dó mi wu wē é, ɔ́ mɔ́ wē tɔgbó yetɔn le wà nŭ xá gbeyiɔo adingbannɔ le gbɔn (Luki:2-6).

Nu Sinsengán le

Heelú mi alixlémetɔ́ nukúntíntɔ́nɔ lée! Mi nɔ ɔo: 'Ényí meɔe xwlé sinsenɔ Mawu tɔn ɔ́, é nɔ nyí nŭdē ă; loɔ, enyi meɔe xwlé siká e ɔò sinsenɔ ɔ mē é ɔ, akpá e é xwlé é ɔò dandan.' Xlonɔ nukúntíntɔ́nɔ e mi! Siká ɔ́ wē a, abí Sinsenɔ e sɔ́ siká ɔ́ dó ɔo nŭ mímé ɔ́? Mi nɔ lé ɔo: 'Ényí meɔe xwlé vɔ́sákpe ɔ́, é xwlé vɔ́sákpe ɔ́, é nyí nŭdē ă; loɔ, enyi meɔe xwlé vɔ́sánú e ɔò vɔ́sákpe ɔ́ jí é ɔ, akpá e é xwlé é ɔò dandan.' Nukúntíntɔ́nɔ e mi! Vɔ́sákpe e nɔ sɔ́ vɔ́sákpe ɔ́ dó ɔo nŭ mímé ɔ́ ɔe té wē ka ɔo tají? Éné ɔ́ wú ɔ́, mē e xwlé vɔ́sákpe ɔ́ ɔ́, é xwlé vɔ́sákpe ɔ́ kpódó nŭ e ɔ' é jí lée bí kpó. Mē e xwlé sinsenɔ ɔ́ ko xwlé sinsenɔ ɔ́ kpódó Mawu e nɔ nɔ mē ɔ́ kpó. Mē e xwlé jínukúnsin ɔ́, é xwlé axósúzinkpo Mawu tɔn kpódó mē e jínjón jí é kpó (Matie 23:16-22).

Heelú mi sénkplónmetó lée kpódó Falizyen lée kpó, yemenúwató e mi! A nɔ gbɔn ayikungban jí kpo xu jí kpo bo nɔ ɔu ɔò me ɔokpo géé jí, bɔ enyi é huzu me ɔokpo géé ɔ, a nɔ sɔ é dó ɔó zomeví azɔn wè hú we (Matie 23:15).

"Heelú mi sénkplónmetó lée kpódó Falizyen lée kpó, yemenúwató e mi! Mi nɔ klí sinnugannú kpódó gannu kpó sín kóxota, lo ɔ, nukúnkén kpódó jlò ɔagbe kpó we nɔ gó xome (Matie 23:25).

Heelú mi sénkplónmetó lée kpódó Falizyen lée kpó, yemenúwató e mi! A nɔ sú axósúɔuto séxwé tɔn sín ali dó gbetó lée. Mi ɔésúnɔ ɔ, mi ná byó me ä, mi ka ná lɔn nú me e ɔo tintenkɔn we bó ná byó me lée ná byó me ä (Matie 23:13).

Heelú mi sénkplónmetó lée kpódó Falizyen lée kpó, yemenúwató e mi! A nɔ ná nǎhwénkún towe lée sín mǎɔówö - linfín, linfín kpódó cumin kpó. Lo ɔ, mi wɔn nǎ e ɔo taji hú nǎ bí ɔo sén ɔ me lée - hwējijj, nǎbláwǎkúnúme kpódó gbějínɔn kpó. A ɔó na ko kplón nǎ e bɔ d'ewu é, bo ma ka na wɔn nukɔntɔn ɔ ä. Alíxlémetó nukúntíntónnɔ e mi! Mi nɔ xúxú zunkó, bó ka nɔ mì lakunmi (Matie 23:23-24).

Heelú mi sénkplónmetó lée kpódó Falizyen lée kpó, yemenúwató e mi! Mi cí yɔdo e è sá wěwé dó lée ɔɔhun, bɔ yě nyó ɔekpe ɔo wěxo, lo ɔ, mekúkú xú kpódó nǎ kwijikwiji bí kpán gó xome. Mǎ ɔokpó ɔ, mi nɔ cí hwējijjɔn ɔɔhun ɔo wěxo, lo ɔ, yemenúwiwa kpódó nǎnyanyawiwa kpó we gó mi me ɔo xome (Matie 23:27-28).

Nùkanbyo le

1. Mě mě e ka nyí kentó Klisu tɔn le?

- a. ___ Awovi kpodo wensagun tɔn le kpo
- b. ___ Klisanwun e lɛkɔ wá gbè ɔ me le é .
- c. ___ Me e nɔ gbé ɔo Klisu kún nyí Mawu ví ó le é .
- d. ___ Ye le

2. É ɔgbe ɔo Klisanwun le ni nɔ ɔó sísí nú me e ma nyí Klisanwun ä le é kpeɔé, .

T. F.

3. Me dɛ léɛ, tɛ nyí me e nɔ dɔ é mí nyí Klísusentó léɛ ɔ, yě ná jló ná kplón nŭ me e gbɔn vo nú Wen Ðagbe ɔ kpódó nŭkplónme Mesédó léɛ tɔn kpó é.

T. F.

4. Ðò nŭ elɔ ɛ me ɔ, dǽte ka nyí hwehuhu?

dǽ. ___ agalilɛ

b. ___ kwjikwiji kpo nŭblíblíwiwa kpo

c. ___ vodunsinsen kpo azě kpo

d. ___ wangbenúme

e. ___ gbemaðòkpɔ

f. ___ wuhwíhwan

g. ___ xomesin dǽxó

h. ___ cejennabi sín jlǽ

Un. ___ gbemankpó ɛ

j. ___ walɔ kpodo wuhwíhwan kpo

l. ___ ahannumunɔ

m. ___ xódóxáme

n. ___ nŭ e dò aga ɛ é bí

5. Me e nɔ nyí sɛn Mawu tɔn ɛ bí, bo ma ka nɔ dɛ nŭblawukúnúme alǽ hwejijɔ xlé ǽ ɛ é we nyí hwejijɔnɔ.

T. F.

Wen Tɔn .

Nŭkplónkplón 7gɔ ɔ

Ðò bíbéme kpo azǽn atóón kpo ɔ, Mawu dɔ xó dó nŭ ɛ bí jí bo wá gbeta ɔ kɔn dɔ ye nyó. Azǽn ayizéngó ɔ gbe ɔ, “Mawu dɔ: “Mi nú mǐ ní bló gbetó dó akpajlé mǐtɔn jí, bó ná cí mǐ dɔhun” (Bǐběme 1:26). atín e nɔ zón bɔ è nɔ tuùn nŭ dǽgbe kpo nŭ nyanya kpo é.

Amɔ, gbetó klán édée dó vo nú Mawu hwenu e é fɔn gŭ gbɔn tótítlí ní nŭ dɔkpó e Mawu dɔ n'i dɔ é ní ma bló ó é gblame é. Hwe ene dɔn .

kú agbaza tɔn kpo enyi gbetɔ ma sixu dóhwe gbɔ xá Mawu dò ali dé nu ă ɔ, kú gbigbɔ tɔn lɔ na nyí mǎ. Hwɛdɔxɔsa enɛ na byɔ dɔ è ni savǎ hun tɔn. É nyí vɔsisa dɛbũ kpowun ă, dɔ “nyibuví lɛ sín hun kpo gbăgbá lɛ kpo sín hun sixu dè hwe sín mɛ wu ă.” (Eblée lɛ 10:4)

É na byɔ dɔ mɛ e ma dɔ hwe dɛbũ ă é dé ni nyí vɔsisa mađóblǎ enɛ. “Mi mɔ dɔ hwenu e mǐ ma dɔ hlɔnhlɔn ă é ɔ, Klisu kú dó mɛ nyanya lɛ tamɛ dó hwenu e é jɛxa dó é.” (Hlɔmanu lɛ 5:7)

Mesédó atɔn, Pɔlu, Piyée kpo Jaan kpo wlan nũ dó hwɛhuhu Klisu tɔn kpo vɔsisa e é sɔ dó dè hwɛhuhu gbè ɔ tɔn sɪn é kpo wu. “Mǐ dɔ vo sa nú mi wɛ dɔ Klísu sín nyíkw mɛ dɔ: mi dó hwe gbɔ xá Mawu: Mawu sɔ mɛ e ma dɔ hwe dɛbũ ă ɔ dó húzú hwɛhuhu dó ta mǐtɔn mɛ, bónú gbɔn bũ e mǐ dɛ xá Klísu ɔ mɛ ɔ, mǐ ná húzú hwɛjjɔkw dɔ Mawu nukɔn.” (2 Kɔlɛntinu lɛ 5:20-21) “Klisu jiya nú mi, bo sɔ kpɔndéwú dé d’ayí nú mi, bonu mi na xwedó afɔ tɔn lɛ. É hu hwɛ dè ă, è ka mɔ adingban dè dò nu tɔn mɛ ă” (1 Piyée 2:21-22). “Amǎ, mi tunwun dɔ Klísu wá, bó ná dó dɛ hwe mǐtɔn lée sɪn, bɔ hwe dɛbũ dɔ jǐ tɔn ă.” (1 Jaan 3:5)

Jaan Baptemublonumɛtɔ ɔ wɛ nyí “Medé sín gbè dò gbetótló mɛ dɔ: ‘Mi bló ali dɔ nú Aklunɔ, bo jlɔ ali lɛ n’i’” (Matie 3:3). É dɔ: “Un nɔ lɛ yɛhwɛsin nú mi kpo sin kpo, bo na dó xlé dɔ mi lɛkw sín hwe mǐtɔn lɛ gudo. Amǎ, mɛ e dɔ hlɔnhlɔn hú mì é dé na wá gudo ce, bɔ un ma jɛxa bo na hɛn afɔkpa tɔn ă. É na lɛ yɛhwɛsin nú mi kpodo Yesinsen kpodo myɔ kpo. (Matie 3:11-12)

Đò yɛhwɛsin e Jaan bló n’i bo na dó bló nũjɔkwɔwiwa lɛ bǐ dɔ é gudo, bo lé dɔ dò mɛtɛnkɔn e Satáan sɔ dó nukɔn tɔn lɛ é jí gudo ɔ, Jezu lɛkw yì Galilée, bɔ enɛ gudo ɔ, é yì Nazaleti. Đò kplɔngbasá yetɔn ɔ, é zé wema mlámlá dé bo “Ma hun wema ɔ, bo mɔ fí e è wlan dó é: ‘Ye Aklunɔ tɔn dò jǐ ce, dɔ é sɔ mì bonu má jla wɛndagbe ɔ wamamɔkw lɛ, bo sé mì dó bonu má jla dɔ gantɔ lɛ na jete, bo na jla dɔ nukúntíntɔnkw lɛ na hun nukún, bo na jó mɛ e è dò ya dó nú wɛ lɛ é dó’. Enɛ gudo ɔ, é mlá wema mlámlá ɔ, bo sɔ jó nú mesɛntɔ ɔ bo jínjón ayí .

afongodé. Mε e d̀ò kpl̀ngbasá Jwifu le t̀n le b̀ d̀ò nukún s̀ ε s̀d̀ó wε, b̀ é je d̀iq̀ nú ye jí d̀: 'Xó elb e è wlan dó Mawuxówema ̀ mε d̀n b̀ mi d̀ò síse d̀ó wε é je égbé.'" (Luki 4:17-21).

Enε wu ̀, ete ka nyí "wεndagbe" enε e É jla nú wamam̀n le é? É ko nyí d̀'ayí bo lé k̀p̀ d̀ò m̀ nyí wε – Mawu huzu lan k̀p̀o hun k̀p̀o gbet̀ d̀evo le b̀ d̀q̀hun. Nỳnu wε ji i, am̀, Yesinsen sín ǹwiwa wε z̀n b̀ é m̀ x̀, é nyí sunnu wε ä. "É s̀ d̀ò ǹnywe k̀p̀o hl̀nhl̀n k̀p̀o mε, b̀ Mawu k̀p̀o gbet̀ le k̀p̀o yí wän n'í" bo d̀ "Un d̀ó na ǹ T̀ ce sín az̀ mε" (Luki 2:49 NKJV k̀p̀o Luki 2:52 NIV k̀p̀o) T̀ ̀ sín az̀ wε nyí d̀ é ni lév̀ d̀n gbet̀ le b̀ wá kancica j̀j̀ d̀é mε xá Ye cob̀ hwehuhu na bỳ gbè ̀ mε. Bo na dó bl̀ m̀ ̀, v̀sisa maq̀bl̀ d̀é d̀ó na t̀n b̀ gbet̀ d̀ó na d̀ỳ sín gbezán mεd̀esuǹ biba k̀p̀o g̀f̀f̀n k̀p̀o t̀n mε bo na wá huzu gbezán mεd̀esuǹ t̀n, t̀núsise k̀p̀o sísí k̀p̀o nú mε e sixu s̀ hwe yet̀n le ke ye bo na gbè mav̀mav̀ é. Jezu d̀ "Nyε wε nyí ali ̀, bo nyí nugb̀ ̀, bo nyí gbè ̀. Mεd̀eb̀ sixu wá T̀ ̀ g̀n, enyi é ma gb̀n nyε jí ä ̀ ä" (Jaan 14:6-7). Jezu sek̀p̀ yè, bó d̀ nú yè d̀: "È s̀ ace e d̀o séxwé k̀p̀ód̀ aỳk̀ngban k̀p̀ó jí léε b̀ dó al̀ ce mε. Éné ̀ wú ̀, mi yi, bó k̀pl̀n ǹ ak̀ta léε b̀, b̀nún yè ní huzu ahwanvu ce, bó le yehwesin nú yè d̀o T̀ ̀, V́ ̀, Yesinsen ̀ sín nỳk̀ mε, bó k̀pl̀n yè d̀ yè ní se t̀nún nú ǹ e un z̀n mi léε b̀. 28:18-20 mε). K̀nnud̀nú ǹ enε le b̀ t̀n wε nyí ǹd̀d̀'ayí e je le é, ǹjiwú e kent̀ le m̀ bo yí gbè na le é, b̀ gudo mε ̀, kú t̀n k̀p̀o d̀iq̀ t̀n k̀p̀o d̀ agbawungba k̀p̀o f̀f̀n sín kú t̀n e ahwanvu t̀n kanweko m̀k̀pan d̀ek̀nnu na é k̀p̀o mε.

D̀ó é wε nyí Ali ̀, Ǹgb̀ ̀, k̀podo Gbè ̀ k̀p̀o, bo lé d̀ó ace b̀ d̀ò séxwé k̀p̀o ayik̀ngban jí k̀p̀o, b̀ mεd̀eb̀ sixu wá T̀ ̀ g̀n ze é wu ä wutu ̀, ete ka bỳ d̀ò m̀ sí bonu è na s̀ hwe m̀t̀n le ke m̀, bo na dó b̀ xá m̀, lobo na hwlen m̀ gán? Al̀ lee Jwifu le ǹ d̀ gb̀n d̀ò Pantekotu sín az̀n jí é ̀ "Éε togun ̀ sè x̀ enε ̀, é vé nú ye tawun b̀ ye kanbỳ Piyéε k̀p̀o meséd̀ d̀é le k̀p̀o d̀: "Ǹví ce le mi, ete m̀ ka d̀ó na wà?"(Meséd̀ 2:37)

Sè

- K̀pl̀n ǹ ganji bo xà ǹ e Klisu jla nú ye é .

Xó gbε tɔn lée.

Mɔ nú je me

- Gbetó lée bí we nyí hwéhutó, dọ yě tlitó nú sén Mawu tɔn lée .
- Un hu hwe, un sọ dọ gbε zán we lě e Mawu zón gbɔn é ă .
- Hwe e un hu s ná zón bɔ un ná kú mavɔmavɔ .
- È dọ ná sọ hwe ke mi, bó ná mɔ gbε mavɔmavɔ dọ Mawu gón .
- Klísu we nyí ali dọkpó géé e nu è nă sọ hwe ce lée bí ke mi dè é .

Ɖi nú nú Jezu .

- Mawu ko nyí bo lě nyí Mawu .
- É wá ayikúngban jí dọ agbaza me Jezu Nazaletinu ɔ dɔhun .
- Nɔ gbetó le tentin .
- É sọ jlǒ dọ sọ gbè agbaza tɔn tɔn jó dọ savǔ mađóblǔɔ nú hwe ce le, bo xwè è dọ atín jí .
- È dji i
- Fón sín yɔdo me azán atɔngó sọ gbε .
- É tón dọ ahwanvu tɔn kanweko mɔkpan jí dọ fínfón sín kú tɔn gudo .
- É lɛkɔ yì jixwé bo na nɔ Tó ɔ gón .

lɛkɔ sín hwe towe le gudo

- Ɖyɔ gbε ce sín hwéhuhu kpo tónúmase kpo jí bo huzu jide kpo tónúsise kpo .

Ɖɔ

- Mi yí gbè dọ agbawungba dɔ un dji nú dɔ Jezu we nyí Mawu Vĩ ɔ.

Kú

- Hu gbε ce xóxó, hwéhuhu, gbè ɔ tɔn .

Ba

- Ylɔ Mawu dɔ é ni sọ hwe ce le ke mi .

Ɖà

- Mi dji gbε hwéhuhu tɔn ce e un hu dọ yɔdo yehwesin tɔn me dọ sin me (immersion) me dọ ku, djididi kpodo fínfón sín kú Klisu tɔn kpo me bo na ten Mawu bɔ e na fón mi sin yɔdo me dji Nǔdídó yɔyɔ dɔhun.

Yí

- Yesinsen nyí ganjewu nú nǔ e ja é .

Hùzù

- Klisanwun ɣɔɣɔ́ dé ði Mawu na gó mì nú vǐ e é yí dó vǔ é nú .
vǐ ðevo ɩe byɔ Sinsɛn e Klisu d́ó ayǐ é mɛ .

É d́ò gbè jí

- Mi nɔ gbɛ syensyɛn bo nɔ setónú nú Klisu kpo mesédó ɩe kpo sín nùkplɔnme ɩe “Un d́ò byɔbyɔ mi we ðɔ mi ni zán gbè e sɔgbɛ xá ylɔylɔ e è ylɔ mi é, mi ś ś miq́ée hwe, mi fá xome, mi d́ó suúlu, mi nɔ de d́ò wanyiyi mɛ, mi tenkɔn bo hen bǔninɔ e Yesinsɛn nɔ na mi é d́ó te, gbɔn fífá e cá mɛ d́ó kpó é gblame” (E.3.)

Nùkanbyɔ ɩe

1. Bo na dó bló bɔ è na dóhwe gbɔ xá Mawu ɔ, è d́ó na ś hun mɛ e ma d́ó hwe ðebǔ ǎ é tɔn dó savǔ.

T. F.

2. Ali gege we ðe bɔ e na gbɔn bo yi jixwe d́ó sinsɛn ðokpo nɔ ði sinsɛn ðevo ðɔhun.

T. F.

3. Nǔ gudogudo tɔn e Jezu ðɔ é ðokpó we nyí ðɔ “È ná mì ace e d́ó séxwé kpódó ayíkúngban jí kpó é bǐ mì. Éné ́ wú ́, mi yi, bó kplón nǔ akɔta ɩée bǐ, bó bló yehwesin nú yě d́ó T́ ́, V́ ́ kpódó Yesinsɛn ́ kpó sín nyíkɔ mɛ, bó kplón yě ðɔ yě ní se tónú nú nǔ e un zón mi ɩée bǐ”

T. F.

4. Ete ka nyí wɛn Klisu tɔn?

a. ___ É gosin Sínsɛnɔ mɛ bo wá ayíkúngban jí gbetó ðɔhun.

b. ___ Hweɔɔɔsa ́, é ná ś hwe mɛ bǐ tɔn ke ɛ .

c. ___ É ś gbɛ tɔn jó dó savǔ nú gbetó sín hwe ɩée .

d. ___ É we nyí Mawu Wanyiyi tɔn bo jló ðɔ mɛ bǐ ni wá emi gón .

e. ___ Mawu fón ɛ sín ɣɔdo mɛ .

f. ___ Mɛ e nɔ se tónú nú gbɛta tɔn ɩée, bó nó ðeji dó wǔ tɔn ɩée .

é mɛ we è nǎ mɔ hwɛngán ðe .

g. ___ a, b, d kpo e kpo.

h. ___ b kpo d kpo.

Un. ___ a, c, e kpodo f kpo.

j. ___ a, c, d, e kpódó f kpó.

5. Ete meḡé ka dó na wà cobo mɔ hwɛngán?

dé. ___ Mi mɔ nu je wɛn Klisu tɔn mɛ .

b. ___ Ɖi nũ bo yí gbè ḡ Jezu wɛ nyí Mawu e sɔ gbè tɔn jó dɔ savɔ e è byɔ ḡ è ni sɔ hwɛ lɛ ke mɛ é .

c. ___ Dyɔ gbɛzinan metɔn

d. ___ Kú nú gbɛ hwɛhuhu tɔn, è ḡi i dɔ sin mɛ, bo fɔn mɛ yɔyɔ, gbɛgbɔ tɔn, nũḡíḡó e yí Yesinsɛn é.

e. ___ Nɔ gbɛ syɛnsyɛn ḡò ḡɛxixo kpo Mɛsédó lɛ sín nùkplɔnmɛ lɛ kpo mɛ .

f. ___ Nũ e ḡò aga lɛ é bí .

g. ___ a, b kpódó e kpó

h. ___ b kpodo e kpo.

Un. ___ a, b. kpo d kpo .

Xota

Yesinsɛn, gbɔn Biblu ɔ hwɛn gan gblamɛ ɔ, é bló bɔ mĩ huzu kúnnuḡɛtɔ alɔ nũkɔntɔ nũjiwũ ɛnɛ lɛ tɔn e ma ḡò tɔɔ ă lɛ é. Mĩ ka na gbé ḡ mĩ kún na yí gbè n'i sɛnwɛlantɔ lɛ kpo Falizyɛn lɛ kpo ḡphun à alɔ mĩ na kpa susu nú Mawu ḡó ali e hun nú mĩ bɔ mĩ na sɔ hwɛ mĩtɔn lɛ ke mĩ gbɔn jidɛ ḡíḡó dɔ wũ tɔn kpo gbɛḡidɛ tɔn lɛ sísí kpo gblamɛ é wu? Mĩḡɛsuncɔ wɛ na wá gbɛta ɔ kɔn dɔ fí e mĩ na nɔ kaka sɔyi é wu .

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gän, Roberto Santiago, Gän
biblu dɔ̀ Enteneti jí

Azɔme 1 - Wen Mawu tɔn Né Nũ Ie Bĩ ka Wà Fí Gbɔn? Gbɛ́tɔ́ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nũbudo xexó
e kúnklá Mawu Ie é
Sín Gbè me káká je kú jí - Gbɛ́tɔ́
Kúkú ɔ̀ Bló Hwɛngán .
Wen Wenɔagbe-Wema Ie Tɔn Ie

Azɔme 2 - Tónúsíse nú Klisu .

Hwenu Je Nukɔn nú Klisu
Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí
Hwenu Klisu Gudo
Hwenu e na wá fɔ̀ dɔ̀ ayikúngban jí é
Sín Kú jí Gbɔn Akluzu jí Yi Gbè
Mɛ
Xó e è nɔ dɔ̀ dɔ̀ hwesɔke me wu Ie é Baptem
e è nɔ bló dɔ̀ Klisu me é wu .

Cours 3 -Gbɛ Yɔyɔ̀ Dò Klisu Mɛ

Axɔsɔdɔto e è ma sɔ̀ aɔ̀ dɔ̀ bló na ä é
Mɛsɛntɔ́ e dɔ̀ Axɔsɔdɔto ɔ̀ me Ie é .
Nũgbododó Klisu Tɔn Nukɔntɔn Ie Asúkúsi
Ie kpo Mɛ Đevo E Dó Hudo Anɔsin Gbigbɔ
Tɔn Ie É kpo
Gbè Mɛdɛekannuninɔ Tɔn .
Xexó Wuvɛ́xámɛ Tɔn
Wen e dɔ̀ wema Ie me é Sinsen Mawu dɔ̀
Yesinsen kpo Nũgbo kpo me .

Nũkplɔnkplɔn nú Akowé Biblu Tɔn Ie

Biblu E É Sɔ Tenme É
Biblu Sín Kpléklé
Nú aɔ̀kpa Ie kpo Nũjledonũwu Ie kpo

Azɔme 4 - Su dɔ Klisu me

Jezu Nazaletinu ɔ̀
Gbɛ Klisu Tɔn
Bũ dɔ̀ Klisu me
Xó e è dɔ̀ dɔ̀ Wuvɛ́wu Ie é
Agbaza, Lindɔn, Ye - Fite Ye Ka Nɔ
Yi?
Alɔwɛwɛ kpo Mɛ gbibe kpo
Gbɔjɛzán Mawu tɔn
Nũdídídó Ie je nukɔn nú Bĩbɛme Nũdídídó Ie
Eblée Ie .

Azɔme 5 - Mɛxoxwe Dò Klisu me

Nũkplɔnme Akluzu Tɔn Mɛ Mawu
Tɔn Xɔgbigbázɔ ɔ̀ Nũkanbyɔ Đaxó
Hugã E É Kanbyɔ Gbɔn Gbɛzán Nu
Mɛdɛé Dò Klisu Mɛ Gbè Đaxó
Hugã É
Akpádídó Ie Din kpo Kaka sɔyi kpo Gbɛtɔ́
Nugbò Ie Nyí Gbɛtɔ́ Mawu Tɔn Ie .
Gbè Xógbe Jiwũ Ie

Azɔme 6 - Biblu Huzu .

Akɔwé

Yinyɔ́, Nũjledonũwu Ie kpo Nũdɔd'ayí Ie kpo
Gbigbɔ Mímɛ
Daniyeli
Nũdɛxlɛme Jezu Klisu Tɔn Nũwlanwɛlɛn Ie
sín abwe Nũkplɔnme Ie kpo Nũwiwa Ie kpo
Sín Xwè 100 J.H.M.
_____ 1500 H.M.

Đyc alò Vɔ̀ Đɔ̀ .

Biblu Kpléklé kpo Liledɔgbɛdɛvome kpo
Nũwiwa Sinsen Tɔn Égbé Tɔn Ie

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ

Azɔxɔsa E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ̀ kancica xá gbè dɛvo Ie dɔ̀
thebiblewayonline.com jí.